LKA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Britanijos LIETUVIS

PASKIRAS NUMERIS 10 PENŲ

„BRITANIJOS LIETUVIS", savaitinis laikraštis. Leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, — 43, Holland Park, London, W.11. Tl.PAR 9699. Red. **M. Bajorinas, B. Daunoras.** REDAKCIJA — raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami. Jei pageidėtas pašto ženklas. Prenumeratos kaina: metams — 32 šil., 6 mėn — 18 šil., 3 mėn. — 10 šil. Užsienyje: metams — 5 U.S.A. doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos — vieta — 1 šil. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas.

„THE LITHUANIAN WEEKLY"
LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 29 (257) LONDONAS, 1952 m. LIEPOS 17 d. VI METAI

LIETUVOS DIPLOMATAMS SUSITIKUS

Svarbiausi Lietuvos diplomatiniai postai užsienyje yra Londonas ir Vašingtonas. Mūsų laimei, tuose centruose Lietuva atstovaujama ilgametį patyrimą turinčių mūsų diplomatijos veteranų p. B.K. Balučio ir p. P. Žadeikio.

Abu ministeriai drauge su Diplomatijos šefu p. St. Lozoraičiu savaitę laiko svarstė Londone Lietuvos reikalus, padarydami tam reikalingus nutarimus. Pasitarimams sekretoriavo Lietuvos Pasiuntinybės Londone Patarėjas p. V. Balickas.

Iš pereitos savaitės paskelbto pasitarimų komunikato žinome kokie klausimai buvo paliesti. Du būdingi šiam momentui dalykai vyravo pasitarimuose, būtent, vis blogėjanti padėtis Tėvynėje ir mūsų pozicijų stiprėjimas užsienyje. Pirmoje eilėje prieš akis turėta faktas kad pats užsienis jau yra pabudęs ir pamatęs grasinantį komunizmo pavojų ir tuo pačiu mūsų bylai dirva vis gerėjanti, tačiau tuo pačiu laiku iš Tėvynės pasiekia liūdnos ir aliarmuojančios žinios apie okupantų planus ir vedamą akciją Lietuvos žmonių išnaikinimui.

Per pasitarimus buvo aptarti būdai, kaip padėti kenčiančiam kraštui tiesioginiai ir per svetimas valstybes ar per tarptautinius organus.

Krašto reikalai buvo vienas svarbiausių diplomatų pasitarimų Londone dienotvarkės punktu. Buvo taip pat peržvelgti Lietuvos santykiai su užsieniu, ypač su mums draugingomis galybėmis D. Britanija ir JAV-bėmis ir, taip pat, padaryti atitinkami nutarimai mūsų diplomatų vidaus tarnybiniais reikalais.

Suprantama, kad per šituos pasitarimus buvo paliesta ir išeivijos vidaus sugyvenimo ir organizaciniai klausimai. Vlikas ir jo santykiai su diplomatais buvo svarbiausiu šios dienotvarkės klausimu. Reikia pasakyti, kad iš abiejų pusių šiuo reikalu parodyta daug geros valios šiam skaudžiui pašalinti. Diplomatai negalėjo priimti pakartotino Vliko pirmininko prel. Krupavičiaus kvietimo susitikti su Vliku pasitarimų metu, kadangi p. Žadeikis turėjo grįžti į Vašingtoną. Tačiau p. Lozoraitis ir p. Balutis sutarė su Vliko nariais susitikti Paryžiuje ir aptarti praktiškus bendradarbiavimo reikalus.

Šitoksai nutarimas tartis ir kalbėtis vien tik apie praktiškus bendradarbiavimo ir veikimo klausimus yra sveikintinas. Principiniai reikalai sudarė kliūtį susitarimui per pastaruosius keturis metus, tuo tarpu praktiškam Lietuvos vadavimo reikalui jie mažai turi reikšmės. Todėl gerai, kad jie bus palikti nuošalyje, o bus kalbama ir tariamasi, kaip pagerinti Vliko ir diplomatų bendradarbiavimą Lietuvos bylos gynime. O tai, kaip tik šiandien ir yra patys svarbiausieji tikslai. Sakome — pagerinti bendradarbiavimą, turėdami galvoje, kad šitoksai bendradarbiavimas, jei ir ne visa patenkinamas, buvo ir tebėra tarp diplomatų ir Vliko. Paryžiaus susitikimas, reikia tikėtis, šį bendradarbiavimą padarys glaudesniu ir pašalins iki šiol pasitaikiusius nesklandumas.

„Afrika — Woche" rašo, kad 1945 m. Kaerntene dvi rusų divizijos kurios kovojo prieš bolševizmą, buvo išžudytos. Laikraštis prisimena tuos rusus, kurie buvo amerikiečių perduoti Sovietams ir kurie buvo Maskvoje raudonojoj aikštėj pakarti.

DARIAUS IR GIRENO DVASIOJE I TEVYNE

Tautinės dvasios išsiveržimą sukelia atskirų asmenybių skaidrus idealizmas. Daugelį kartų mūsų tauta išgyveno tokius jautimus ir neužmirštamus momentus, tačiau bene aukščiausiojo idealizmo mes buvome pagauti savanorių — kūrėjų laikais, Dariaus ir Girėno istorinio skridimo dienomis, 1941 metų visuotinio sukilimo metu, o tautos kamienas Lietuvoje tokį idealizmą išgyvena šiandien. Lyg vulkanas, jis visą tautą kartas nuo karto sukrečia ir sucementuoja gyventi viena mintimi ir viena širdimi.

Dariaus ir Girėno žygs ir šių didvyrių traginga mirtis, kurios devynioliktąsias metines laisvojo pasaulio lietuviai dabar mini, lietuvių tautą įrašė į pirmąsias eilės, greta kitų tautų, pasaulinėje aeronautikos istorijoje. Jų žygis buvo didelis žmonijos civilizacijos pažangos laimėjimas. Dėl to jų „Lituanicos" skridimą pasaulis stebėjo su pagarba ir pasigėrėjimu. Šiuo savo žygiu Darius ir Girėnas visiems įrodė, kad ir neturtinga lietuvių tauta, jos dviejų vyrų — idealistų asmenyje, duoda žmonijai brangų įnašą — suvaldyti vandenynų erdves ir įveikti gamtines kliūtis, ligi to laiko dar buvo didelė gresmė transatlantiniame aviacijos susisiekime.

Šiuo savo didvyrišku žygiu, tačiau, Darius ir Girėnas visų pirma ryžosi tarnauti Tėvynei. Tiems vyrams rūpėjo iškelti į aukštumas savo tautos vardą, kad pasaulis pajaustų lietuvio aktyvų dalyvavimą bendroje civilizacijos kūryboje.

Dėl to ir savo paliktame testamente Darius ir Girėnas pareiškia, jog šis „Lituanicos" žygis skiriamas Lietuvai. Reiškia viso savo gyvenimo patyrimą, savo gražiausias jėgas ir giliausius jausmus, netgi savo jauną gyvybę Darius ir Girėnas atidavė savo Tėvynei.

Ar bereikia platesnio idealizmo supratimo, karštesnės Tėvynės ir savo tautos meilės? Dariaus ir Girno kilnus pavyzdys turėtų mus visus, ypač mūsų jaunimą, žavėti ir mokyti gražiausių lietuvio dorybių.

Didvyrių pavyzdžiai patraukia. Darius ir Girėnas juo labiau šiandien mums yra artimi. Kodėl? Abu didvyriai savo laiku mažais vaikais būdami, tėvų globoje iš Lietuvos išvyko į Ameriką. Ten užaugo, neužmiršo gimtosios kalbos, neatitrūko nuo lietuviškos visuomenės ir gyveno bendru, visos mūsų tautos vargu ir džiaugsmu. Jie abu buvo gyvoji lietuviškojo kūno ląstelė, nuolatiniai lietuviškojo darbo varikliai, kurie ir kitus skatino ir patys su pasišventimu dirbo, kol visą savo tautinį darbą apvainikavo didvyrišku žygiu per Atlantą.

Vargo sąlygose ir mes šiandien gyename. O ar visados sugebame ypač jaunoje kartoje, ugdyti tėvų žemės meilę, gimtąją kalbą, visuomeniškumą, ar stengiamės išlaikyti lietuviškojo idealizmo kibirkštis, kad momentui atėjus iš jų užsiliepsnotų mūsų didžiųjų siekimų gaisars. Darius ir Girėnas, išeivijoje gyvendami, tikrai nebuvo pinigų kurmiai, jei savo gyvybę savanoriškai atidavė Tėvynės garbei.

Prieš 19 metų spontanišku entuziazmu gyveno lietuvių tauta. Dariui ir Girėnui skrodžiant Atlanto erdvę, ir ligi šelos gelmių pasinėrė gedulė, didvyriams tragingai žuvus. Tada visi ir širdimi ir mintimi buvome su Darium ir Girėnu.

Nuo jų idealizmo nenutolkime ir šiais labai sunkiais ir skaudžiais lietuvių tautai laikais. Tautos didvyrių Dariaus ir Girėno dvasioje gyvenkime ir visus įsitempimu dirbkime Tėvynės Lietuvos laisvei ir garbei. **J.S.**

Dariui ir Girėnui paminklas Anykščiuose, iškaltas ant didžiausio Lietuvos akmens Puntuko. (Skulp. Broniaus Pundziaus darbas.)

DIDVYRIŲ TESTAMENTAS

LIETUVIŲ TAUTA LAUKIA IŠ SAVO SŪNŲ IR DRĄSESNIŲ ŽYGIŲ. JAUNOJI LIETUVA, MŪSŲ PASISEKIMAS TEGU SUSTIPRINA TAVO DVASIĄ IR PASITIKĖJIMĄ SAVO JĖGOMIS IR GABUMAIS. BET, JEI NEPTŪNAS AR GALINGASIS AUDRŲ PERKŪNAS IR MUMS BUS RŪSTUS — PASTOS MUMS KELIA Į JAUNĄJĄ LIETUVĄ, TADA TU TURĖSI IŠ NAUJO RYŽTIS, AUKOTIS IR PASIRĘNGTI NAUJAM ŽYGIUI, KAD AUDRINGŲJŲ VANDENYNŲ DIEVAI BŪTŲ PATENKINTI TAVO PASTANGOMIS, PASIRYŽIMU IR NEKVIESTŲ TAVĘS Į LIDIJĮ TEISMĄ.

STEPAS DARIUS
STASYS GIRĖNAS

TREMTINIAI APSAUGOTI

BRITŲ VYRIAUSYBĖ ĮSPĖJA SOVIETŲ AMBASADĄ LIAUTIS ŠANTAŽUOTI TREMTINIUS.

Parlamente lordas Vansittartas paklausė, ar konsuliarinis sovietų ambasados skyrius sudaro tiesioginį spaudimą bet kuria forma tremtiniams, gyvenantiems D. Britanijoje, stengdamasis juos įbauginti ir priversti grįžti į Sovietų okupuotus jųjų kilmės kraštus? Ar britų vyriausybė ketina pranešti sovietų ambasadai, kad šitokios rūšies kišimasis į vidaus šio krašto reikalus besąlyginai turėtų liautis.

Lordas Readingas, Foreign Office pasekretorius, atsakydamas į šį lordo Vansittarto paklausimą, atsakė, **kad tremtiniai, gyveną D. Britanijoje gali būti užtikrinti, jog visa ir tikra globa juos apima britu teisnai ir jokia svetima vyriausybė negali priversti juos apleisti D. Britaniją prieš jų valią.**

Lordas Readingas kalbėjo, kad britų vyriausybei yra aišku, jog sovietu ambasados valdininkai darė žygių tremtinius, gyvenančius D. Britanijoje, prikalbėti grįžti į Rusijos okupuotus kraštus. Britų vyriausybė taip pat žino, kad daugumui tremtinių šitie bandymai užmegsti ryšius buvo nemalonūs ir kai kuriuose atsitikimuose jie iššaukė išgąstį ir neramumus.

Britų vyriausybė atidžiai sekanti sovietų ambasados veiklą ir ji įsitikins, ar ambasada naudojanti įbauginimo ir prievartos būdus. Tuo atveju jei britų vyriausybė įsitikintų, kad sovietų ambasada šituokius būdus praktikuojanti, ji, britų vyriausybė, šį reikalą traktuotų ypatingai rimtai.

Ta pačia proga, — kalbėjo toliau lordas Readingas, turiu dar kartą pakartoti ir pabrėžti, kad tremtiniai neturėtų kreipti dėmesio į šios rūšies bandymus sudaryti jais ryšius ir juo labiau pasiduoti jų įtakon.

GRĮŽTA VOKIEČIAI BELAISVIAI

Nors prieš porą metų Kremlius paskelbė, kaip pažymi „Neue Zuericher Zeitung", kad Rusijoj nebeliko daugiau nė vieno vok. karo belaisvio, tačiau jų vis iš ten dar tebegrįžta. Paskiausiai tų palaikytų visiškai žuvusiais į Vak. Vokietiją grįžo apie 300, sudaryti iš karo belaisvių ir civilių internuotųjų. Savo kelionę jie pradėjo gegužės pradžioj nuo Brest Litovsko. Tarp jų yra ir apie 100 moterų, 1945 m. ištremtų iš Rytprūsių į priverč. darbus Sibiro kasyklose ir taigose, drauge su jomis grįžo i 20 ištrėmime gimusių vaikų. Vienas iš grįžusiųjų papasakojo vienoj stovykloj prie Maskvos mates feldmarš. Paulių, kuris dirbo kaip taktikos dėstytojas karo akademijoj.

— 300.000 Hannovery susirinkusių silezieičių vėl iškilmingai deklaravo savo teises į savo senąsias žemes Silezijoje. Tą jų deklaraciją plačiai atžymėjo tiek pačių vokiečių, tiek ir didžioji užsienio spauda.

ZINIOS

Londonas. Abieji parlamento rūmai svarstė „raudonojo klebono" pragaištingą veiklą ir propagandinius jo pasisakymus. Churchillis pasakė, kad nėra reikalo kreipti daugiau dėmėsio į šio klebono veiksmus, negu jis būtų užsipelnęs.

Žodžio laisvė, dažnais atvėjais, — kalbėjo Churchillis, duoda progos visokiems bepročiams daryti žalą, tačiau geriau jis sutinkąs pakęsti toki elgesį, negu pasisakyti prieš žodžio laisvę.

Bonna. Prieš kelias dienas iš Rytų Voikietijos pabges sovietų inžinierius Volčanski, buvęs stambių įmonių direktorius, Bonnos laikraštininkams padarė pranešimą, kuriame jis tvirtina, kad Kremliaus valdovus nuo naujo karo avantiūros sulaikanti tik baimė prieš revoliuciją Sovietų Rusijoje, kuri, karui prasidėjus, galėtų kilti. Skaitlingoji politinė policijos armija ir kompartija puikiai žino apie nuolat augančią neapykantą prieš komunistų režimą Rusijoje. Volčanski tvirtina, kad paskutiniojo karo metu tokia revoliucija nekilusi tik todėl, kadangi rusai pamatė, kad Hitlerio vedamoji politika yra panaši į Stalino ir Hitleris taip pat rusų tautą būtu paverges. Būsimame kare, Volčanskio nuomone, šitokia revoliucija galėtų kilti, jei Vakarų valstybės aiškiai pasakys, kad kariaujama su sovietine valadžia, bet ne su rusų visuomene.

Tokio. Amerikiečių vyr. štabo generolas Collins pareiškė, kad tik po dviejų metų JAV kariuomenė bus apginkluota atominė artilerija. Gen. Collins, grįžęs iš karinės inspekcijos Korėjos fronte, pabrėžė, kad Jungtynės Tautos panaudojančios visas priemones, išskyrus baktereologinį karą, aliantų kariuomenei gelbėti Korėjos frontuose, jei būtų reikalas.

Hamburgas. Hamburgo policija surado ginklų sandelį, užkastą vaikų darželio kieme. Prieš tai šitame name buvo isikurusi komunistų — „Hitlerio persekiojamų aukų" draugija, kurios veikla prieš kiek laiko uždrausta.

Helsinkis. Vykstančiom Helsinkyje sporto olimpijadon atvyko ir Sovietų Rusijos sportininkai su kitais Rusijos pavergtų kraštų sportininkais. Sovietų sportininkai apgyvendinti visiškai atskiroje stovykloje ir jie neturi jokio ryšio su kitais, laisvųjų kraštų sportininkais, dalyvaujančiais Suomijos sporto olimpijadoje. Atitvertą sovietinių sportininkų stovyklą saugo suomių kariai. Prie stovyklos vartų iškabintas stambiu įrašu perspėjimas: „Ieiti draudžiama".

Berlynas. Pereitą savaitę karinis sovietų traukinys, vežąs raudonarmiečius iš Rytų Vokietijos į Rusiją atostogoms, nuvirto nuo bėgių ir nuriedėjo į eežerą. Vienas Raudonosios Armijos generolas ir 160 kitų kariškių — žuvo. Suprantama, kad ryšium su šią katastrofą daug nekaltų žmonių ir geležinkelieičių buvo suimta už „sabotažą".

Frankfurtas. Vokiečių policija suėmė rusų dezertyrą, M. Rachmanova, pabėgusi iš D. Britanijos.

M. Rachmanovas prieš kurį laiką pabėgo iš Raudon. Armijos ir paprašė azylio teisių. Ūmai dingo iš Anglijos ir paslaptingu būdu atsidūrė Vak. Vokietijoje, kur vokiečių policija jį suėmė.

Rio de Janeiro. Dakota lėktuvas įkrito jūron į vakarus nuo Salvadoro. 21 keleivis buvo išgelbėtas. Gelbėjimo laivas surado likusių septynių keleivių lavonus.

Hanoveris. Britų majoras James Michael Calvert, tarnavęs britų okupacinėje armijoje Vokietijoje, teismo sprendimu išmestas iš kariuomenės už nemoralinį elgesį su jaunais vokietukais.

Roma. Raśytojas John Steinbeckas paskelbė atvirą laišką italų spaudoje komunistams. Būdinga, kad italų komunistų spauda visas nemalonias Steinbecko laiško vietas iscenzūravo. Tos iscenzūruotos vietos buvo išspausdintos „Tempo" laikraštyje. Tarp kitko ten rašoma: „Bakterijos, kurias Jungtinės Tautos Korėjoje meto, yra maži lapeliai. Juose metomos pavojingiausios pasaulio bakterijos: tiesa. Tai yra bacila, kurios sovietai labiausiai bijo. Jie teisūs, jei jie šitos bacilos bijo, nes ji karta juos sunaikins. Mes prisipažįstame, kad tiesos bakterijas Korejoje platiname. Ir tai dėl to mes esame išdidūs.

Vašingtonas. Ateinantį pirmadienį amerikiečiai pradeda didžiausio pasaulyje lėktuvnešio statybą Newporto News uoste. Šio lėktuvnešio pastatymas kaštuosias 218 milijonų dolerių. Naujasis lėktuvnešis galėsiąs sutalpinti 100 didžiulių lėktuvų, jų tarpe lėktuvus, galinčius pakelti atomines bombas. Keturių minučių bėgyje iš šio lėktuvnešio galės pakilti 32 naikintuvai.

Bonna. Raudon. Armijos karo pareigūnas, E. Wonczanskis, baigęs aukštuosius mokslus Leningrade, kurį laiką dirbo Ryt. Vokietijoje. Progai pasitaikius, jis perbėgo į Vakarus. Amerikiečių valdininkas pareiškė, kad šis rusų bėglys yra vienas iš geriausiai išsilavinusių, koks per paskutinius kelius metus yra atbėgęs iš anapus geležinės uždangos.

Viena. 1902 metais Vienoje mirė dr. E. Herrmannas, kuris pirmas sugalvojo pašto atvirutes. 50 metų nuo jo mirties proga. Vienos raštininkai padėjo gėlių ant jo kapo.

Australija. Dėl vilnų kainų kritimo avių augintojai šiais metais turėję 246 milijonus svarų pajamų mažiau, negu pereitais metais. 1950—1951 metais, kada vilnų kainos buvo nepaprastai pakilusios, Australijos avių augintojai turėję 477 milijonus svarų pajamų. Šiais metais jie surinkę vos 231 milijona svarų.

Buenos Aires. Argentinos prezidento gen. Perono žmona E. Peron, kaip specialūs gydytojų leidžiami dieniniai biuleteniai pranešа, kovojanti su mirtimi. Spėjama, kad E. Peron serganti vėžio liga.

Paryžius. JAV per vienerius metus (1051 birželio mėn. iki 1952 m. birželio) Europai davė karo pramonės gaminiams 700 milijonų dolerių sumai užsakymų. Šituos amerikečių užsakymus dirbo 9 Europos valstybės. Didžioji užsakymų dalis teko Prancūzijai, Italijai ir D. Britanijai. Prancūzija vienerių metų bėgyje Amerikai pagamino karo reikalams gaminių už 335 milijonus dolerių, Italija už 120 mil. dol. D. Britanija už 60 mil. dolerių. Prancūzijai tekusi didžioji užsakymų dalis todėl, kadangi Indokinijos frontui reikėję ginklų už 200 milionų dolerių.

Roma. Sicilijoje buvo padaryta kap. Miraballa insktų operacija. Operacijos metu gydytojai konstatavo, kad ligonis vietoje 2 inkstų, turįs net 4. Chirurgas pareiškė, kad tai pirmas atsitikimas, kad žmogus turėtų keturis inksus.

SERGA TRUMANAS

Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius pranešė laikraštininkams, kad prezidentas Trumanas liepos 16 d. paguldytas į karo ligoninę, Vašingtone. Pereitą sekmadienį prezidentas Trumanas, 68 metų amžiaus, susirgo gripu. Ryšium su šia liga yra atšauktos visos savaitei numatytos audijencijos.

Rūmų sekretoriaus Shorto nuomone, prezidentas ligoninėje būsiąs 3 dienas. Tokiu būdu iki šios dienos nebuvo žinoma kam prezidentas Trumanas atiduosiąs savo balsą demokratų partijos konvencijoje.

KAIP RENKAMAS JAV PREZIDENTAS

Kas keturi metai, antradienį, po pirmojo pirmadienio lapkričio men., JAV piliečiai demokratiniu būdu renka savo prezidentą, kuris juos valdys sekančius keturis metus.

Šie 1952-ji metai yra prezidento rinkimų metai. Lapkričio mėn. 4 d. daugiau kaip 96.000.000 JAV piliečių eis prie rinkiminių urnų ir pasisakys, kurį kandidatą jie nori turėti savo prezidentu sekantiems keturiems metams.

Prezidento rinkimai JAV yra pats svarbiausias įvykis, kuriame dalyvauja tauta individualiai. Prieš rinkiminė agitacija pasiekia tolimiausius užkampius ir praktiškai joje dalyvauja visi JAV piliečiai.

Kiekvienas JAV pilietis turi teisę balsuoti už tą kandidatą, kuris jam labiausiai patinka, kalbėti už jį ar prieš jį ir tai jis gali daryti viešai ar privačiai. Pagrindinė JAV piliečio teisė laisvai diskutuoti reiškia teisę nesutikti su kito nuomone. Rinkiminės kampanijos metu piliečiai laisvai kritikuoja išstatytus kandidatus ir vyriausybę, kuri tuo metu dar tebėra valdžioje.

Trumpai sakant, prezidento rinkimai, kaip ir pati JAV demokratija yra pagrįsta šūkiu — **tauta, tautai, per tautą.**

Renkant prezidentą kartu renkama visa eilė kitų valdžios pareigūnų: vice prezidentas, trečdalis senatorių (32 iš 96) plus du senatoriai, kurie mirė šiais metais nepasibaigus ju kadencijai, visi 435 kongreso nariai. Senatoriai yra renkami šešiem metam, atstovai dviem

Atskirose valstybėlėse bus renkami gubernatoriai (32 iš 48) ir daugelis kitų smulkesnių pareigūnų.

Jau kovo mėn. prasidėjo kova dėl kandidatūros į prezidentus. Ji tęsiasi iki liepos mėn. kada kiekviena partija turi pristatyti savo kandidatus į prezidentus. Kandidatams daroma didžiausia propaganda. Tam reikalui panaudojama visos priemonės: televizija, radijas, spauda, gausūs susirinkimai ir pan. Pilietis, kuris lapkričio mėn. balsuos už savo prezidentą ne tik supažindinamas su kandidato politiniu nusistatymu ir jo požiūromis į tą ar kitą problemą, bet ir su jo privačiu gyvenimu nuo pat jo kūdikystės dienų. Kai ateina laikas balsuoti, pilietis jaučia lyg jis rinktų vieną iš savo šeimos narių. Tuo labiau, kad nuo taip vadinamų konvencijų liepos mėn. kurių metu jie parenkami, iki rinkimų dienos kandidatai važinėja po kraštą ir asmeniškai kalba su žmonėmis, arba juos aplanko namuose ir susipažįsta.

Visą rinkiminę kampaniją galima suskirstyti į keturis etapus.

1. Parinkimas delegatų į tautines konvencijas ir pirmines arba atskirų valstybių partines konvencijas 48 valstybėse ir penkiose teritorijose;

2. Tautinės partijų konvencijas, kuriose yra parenkami kandidatai į prezidentus ir vice-prezidentus, ir priimama partijos rinkiminė programa,

3. Populariusis balsavimas lapkričio mėn. 4 d., kurio metu bus išrinkti taip vadinami elektoriai sudarą elektorių kolegiją;

4. Formalus elektorių balsavimas gruodžio mėn.

PIRMAS ETAPAS-PARINKIMAS DELEGATŲ TAUTINEI KONVENCIJAI

Delegatų parinkimas yra daromas pirminėse konvencijose, kiekvienoje valstybėje atskirai. Jis baigiasi maždaug birželio 3d., kada įvyksta paskutinė konvencija. Partijos išstato savo delegatus, kurie pasisako remsią tą ar kitą partijos išstatytą kandidatą. Tada susirinkusieji balsuoja ir tuo būdu pareiškia savo pritarimą tam ar kitam kandidatui. Partija turi parinkti tokius delegatus tautinei konvencijai, kokių pageidauja piliečiai. Tačiau jei partijos pareigūnai pasielgtų ne taip, tai kiekvienas pilietis turi teisę išstatyti savo kandidatūrą. Tuo reikalu jis turi parašyti prašymą ir surinkti ant jo kaimynų parašus-atseit, surasti rėmėjus savo prašymui. Jei jam pavyksta surinkti reikalingą skaičių parašų, tai jis tą prašymą įteikia partijos vadovybei ir jo kandidatūra turi būti išstatyta. Tokiu būdu jau įvykus pirminėm konvencijom apytikrai galima spręsti kuris kandidatas bus prezidentu. Kartais, be abejo, įvyksta ir netikėtumų, kai išrinktieji delegatai pakeičia savo nuomonę arba nesurinks per pirmąjį balsavimą pkankamai balsų atsipalaiduoja mažiausiai balsų gavusio kandidato remėjai.

Štai ir šiais metais susirinkus respublikonų partijos tautinei konvencijai liepos 7d., Chicagoje, svarbiausieji kandidatai Taftas ir Eisenhoveris turėjo beveik po lygų skaičių delegatų, bet jau per pirmąjį balsavimą dauguma pasisakė už Eisenhoverį ir jis buvo nominuotas respublikonų partijos kandidatu į prezidentus.

ANTRAS ETAPAS — KANDIDATO RINKIMAS TAUTINEJE KONVENCIJOJE

Kaip jau minėjau, respublikonų partijos tautinė konvencija įvyko liepos men 7 d. Čikagoje. Demokratų partijos tautinė konvencija įvyks liepos men 21 d.

Kiekvienas pirminėse konvencijose parinktas delegatas turi du balsus: vienas už kandidatą į prezidentus ir vienas už kandidatą į vice-prezidentus. Kandidatai išrenkami paprasta balsų dauguma. Taip respublikonų kandidatui reikia surinkti 604 balsus, o demokratų 616.

Pradžioje 1789 ir 1792 m., renkant prezidentą, partijų dar nebuvo. Abiem atvejais prezidentu buvo išrinktas Jurgis Vašingtonas vienbalsiai.

Pirmą kartą partijos pasirodė 1796 m., kai įvyko nesutarimas dėl finansų ministerio Aleksandro Hamiltono politikos. Hamiltono rėmejai pasivadino valdžios partija, o jo priešai respublikonais, vėliau respublikonais demokratais ir iš jų atsirado dabartinė demokratų partija. Pirmasis tos partijos kandidatas išrinktas prezidentu buvo Tomas Jefferson.

Dabartinė respublikonų partija susiformavo tik 1856 m. ir pirmasis jų prezidentas buvo Abraomas Lincolnas.

Svarbiausias tautinės konvencijos uždavinys, tačiau, yra priimti partijos programą. Tą programą parengia speciali komisija, bet konvencijos metu paprastai vyksta gyvos ir aršios diskusijos dėl jos detalių. Programa gali būti priimta bet kuriuo metu: prieš kandidato rinkimus ar po jų.

Patys kandidato rinkimai vyksta savotiškai ir truputį primena karnavalą. Visos valstybės yra išš aukiamos alfabeto tvarka ir vienas iš delegatų atsistoję pasako kandidato pavardę. Tačiau, jei kandidatas yra kilęs iš kitos valstybės, delegacija turi teisę perleisti kandidato paskelbimą tos valstybės delegatui. Kai išš aukiama valstybė, muzika groja tos valstybes dainą-himną, o delegacija tuo metu paraduoja salėje su plakatais ir šūkiais už savo kandidatą. Kitos delegacijos ir net žiūrovai, jei jie pritaria tam kandidatui, gali įsijungti į demonstraciją. Tų manifestacijų tikslas yra parodyti savo paramą kandidatui ir pritraukti kitas delegacijas jį remti, nes netvirtai apsisprendę daźnai mėgsta prisidėti prie daugumos.

Kai taip išš aukiamos visos valstybės ir pasibaigia manifestacijos, jos vėl šaukiamos alfabeto tvarka. Šį kartą balsavimui.

Pasitaiko, kad kandidatas išrenkamas per pirmą balsavimą, kaip Eisenhoveris. Kartais nei vienas kandidatas negauna reikalingos daugumos. Tada prasideda tikra užkulisių kova ir balsų medžiojimas. Daźnai tenka daryti tam tikrus programos pakeitimus, kad tik surinkus pakankamai balsų. Gal įdomiausia tuo atžvilgiu buvo demokratų tautinė konvencija 1924 m. New York City, kai abu vadovaują kandidatai Alfredas Smitas ir Wiljamas McAddo pasirodė pakankamai stiprūs sutrukdyti vienas antram bet per silpni patys praląsti. Balsavimas užsitęse visą mėnesį ir tik 103 kartą balsuojant pavyko išrinkti kitą kompromisinį kandidatą John Davis, kuris pabaigoj pralaimėjo prieš respublikoną Calvin Coolidge.

Priėmus partijos programą ir išrinkus kandidatus į prezidentus ir į vice-prezidentus konvencijos pasibaigia ir prasideda tiesioginė rinkimų kampanija, kurioje aktyviai dalyvauja patys kandidatai ir ji tęsiai iki rinkimų dienos.

L. Gelvonis

Cardiffas. Du sprausminiai lėktuvai susidūrė ore virš Cardiffo miesto. Vienas ju nukrito ant viešbučio, antras sudužo užmiesio laukuose. Abiejų lėktuvų lakūnai išsigelbėjo.

PAVERGTOJ TEVYNEJ

Pasvalys. 120 pasvaliečiu buvo suvaryti į „konferenciją" „Kovo 8-tosios" žemės ūkio artelėje. Pranešimus darė draugė Kondrataitė ir draugas Matulis, supažindindami su draugo Stalino premijos laureato Šteimano knyga—„Kaip sukurta rekordinė Karavajevo banda". Pasvalio apylinkėje veikia šie kolūkiai: Stalino vardo kolūkis, „Daujėnų", „Atžalyno", „Kiemėnų", "Krinčino".

Ariogala. Kėdainių remonto — statybinės kontoros darbininkai atvyko kalkėmis išbaltinti Gedvydų, Antvejų, Viržionių, Kupsčių ir Šliužių pradžios mokyklas.

Tytuvėnai. Kolūkiniai gyvulių augintojai kovoja už laiškė draugui Stalinui prisiimtų įsipareigojimų įvykdymą. Neblogus rezultatus pasiekė „Taikos" kolūkio kiaulininkė drg. P. Gališauskienė, įsipareigojusi šiais metais iš kiekvienos jai priskirtų 9 kiaulių gauti po 25 paršelius. Gerai panaudodama priešakinių komunistinių respublikų kiaulininkių patyrimą, ji jau gavo iš priežiūrimų kiaulių apie 100 paršelų ir tuo būdu sekmingai vykdo savo įsipareigojimus draugui Stalinui. („Tiesa" Nr. 147).

Naujoji Vilnia. „Žalgirio" gamyklos klube pranešimus padarė: drg. drg. Anuškinas, įmonės direktorius-Gončarenko, vyr. inžinierius Kulvecovas, tekintojas Klepikovas, dispečeris Kolesnikovas ir meistras Žuravliovas. Pavardės pasako, kokie žmonės užima dabar Lietuvoje postus.

EISENHOVERIS APIE BOLSEVIKUS

Kandidatas į JAV Prezidentus Dwight D. Eisenhower yra vienintėlis amerikietis generolas, turėjęs kelias progas asmeniškai (ir gana nuoširdžiai!) išsikalbėti su komunistinės diktatūros augščiausiu profesinės kariuomenės atstovu maršalu Žukovu. Savo knygoj „Crusade in Europe" tas generolas viešai prisipažįsta net gi tikėjęs Žukovo draugiškumu ir palinkimu į bendradarbiavimą...

Iki šiol, žinoma, tas respublikonų kandidatas bus jau gerokai savo raudonuosius ano karo „draugus" pažinęs; kartu, galimas daiktas, jis bus pasigydęs ir nuo naivaus tikėjimo, jog velnias gali, kartais, būti ir baltas.

Tuo tarpu mums, šio krašto laisviems gyventojams, pravartu dar kartą pervesti akimis gen. Eisenhowerio žodžius, minėtoje knygoje užfiksuotus juodu ant balto, taigi — neišsigintinus. nors ir apie bolševikinio kareivio traktavimą toje „darbininkų valstybėje". Trumpai ir aiškiai — apie praktiką atakuojant priešo užminuotas pozicijas ir apie išsižadėjimą savo karių, patekusių į priešo belaisvę (žinoma, jei jie nereikalingi kokiai nors propagandai).

Pirmu reikalu generolas rašo: „Užsiminus apie minų laukus, maršal. Žukovas davė man šitokį paaiškinimą: minos esti dviejų rūšių — vienos asmenims, antros vežimams naikinti. Kai mes ateinam prie užminuotų plotų, mūsų pėstininkai atakuoja lyg ten nieko nebūtų. Nuostoliai kuriuos mes nukenčiam žmonėmis minoms sproginėjant, mūsų supratimu, yra tokie patys lyg jie būtų padaryti artilerijos ar kulkosvaidžių priešo daliniams tą vietą ginant. Tačiau pėstininkai vežimams naikinti minų savimi nesusprogdina, todėl kai likę gyvi kareiviai pasiekia kitą minų lauko kraštą, pionieriai ateina pravalyti kelią vežimams."

Nieko sau minų naikintojai! Tai tik vienas bolševikinis režimas pasaulyje gali vyti gyvą žmogų, tūkstančius jų, į priešo minų laukus ir tais gyvais žmonėmis sprogdinti dinamito užtaisus.

Kitur toj pačioj knygoj Eisenhoweris rašo užsiminęs Žukovui apie vokiečių belaisvių pas amerikiečius problemas. Esą, daug sunkumų sudaraš milionų išalkusių vokiečių karių pavalgydinimas, ypač kad jie gauną tokią pat porciją kaip ir JAV kareivis. Žukovas, labai nustebęs, paklausęs kam amerikiečiai tai darą? Eisenhoweris tada ėmė kalbėti apie Genevos Konvencijos nuostatus, kurie nustato belaisvių traktavimą, o be viso to jis draugiškai prasitaręs Žukovui, jog keli tūkstančiai amerikiečių belaisvių esą ir Vokietijoje; Amerika nenorinti duoti Hitleriui kozirį pateisinti savo ir taip jau vargingą amerikiečių belaisvių išlaikymą. Dar labiau nustebęs Žukovas pasakęs: „Bet kas jums rūpi apie tuos jūsų karius, kurie belaisvėje? Jie gi pasidavė ir kariauti daugiau negali." **J. K-rys**

VOKIECIAI ORGANIZUOJA LAISVUJU TAUTU KONGRESA

Liepos 18, 19 ir 20 d. Duesseldorfe organizuojamas labai plačiu mastu laisvųjų tautų kongresas, kuriame dalyvaus žymiausieji Europos ir JAV politikai, mokslininkai ir visuomenininkai. Kviečiami taip pat žymūs tremtyje gyvenančių grupių atstovai, jų tarpe vengrų, rumunų, rusų, ukrainiečių ir net lenkų. Iš Vokietijos kongrese dalyvaus parlamento frakcijų pirmininkai, federalinės vyriausybės ir kraštų ministeriai, augštų dvasiškiai, mokslininkai ir visuomenininkai.

Kviestųjų tarpe yra tokie pasaulinio garso žmonės kaip O.K. Armstrong, JAV, ministeris pirmininkas Karl Arnold, Lordas W.H. Beveridge, Hamburgo senato prezidentas M. Brauer, Dr. v. Brentano, Prof. Dr. H. Brill, senatorius Pat McCarran, Lucius D. Clay, E. Debeaumarchė, Prancūzija, ministeris pirmininkas Dr. H. Ehard, Christian Fette, Ortega J. Gasset, Madridas, Victor Gollancz, Londonas, čekas Dr. Adolf Kafka, rusas A. Kerenskis, admirolas Kirk, Erich Ollenhauer ir Dr. Schuhmacher ir daugybė kitu. Kviečiama ir Mrs. Eleonor Roosevelt.

Kongresą užbaigiant masiniame parengime kalbės federalinės Vokietijos prezidentas Prof. Dr T. Heuss ir Berlyno vyr. burmistras Prof. Dr. E. Reuter. Trijuose darbo posėdžiuose bus skaitomi 9 referatai ir korreferatai politinėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis temomis.

Kongresui kviesti atsišaukimuose, kuris gautas ir PLB Vokietijos Krašto Valdybos, statomi trys reikalavimai: 1) sudaryti bendrą tremtinių ir laisvųjų tautų frontą, 2) pasiekti šaltajame kare lūžio demokratijos naudai ir 3) imtis konkrečių organizacinių ir praktiškų priemonių prieš Stalino taktišką, ideologinę ir propagandinę ofenzyvą.

Kongresas turįs konstatuoti, kad didžiausio pavojaus momentu visokios problematikos ir gincai, partiniai, ideologinia ir tautiniai skirtumai turi išnykti vienam tikslui: kovai prieš totalitarizmą bendru, nenugalimu frontu; pasisakyti už visas pavergtas, laisvę mylinčias tautas anapus geležinės uždangos ir dokumentuoti pasauliui, kad tarp valdžios trokštančių, fanatiškų partijos pareigūnų ir jų brutaliai valdomų tautų yra bedugnė; išdirbti planą, kuriuo Maskvos politbiurą galima priversti eiti į defenzyvą; įrodyti, kad su pakankamu inteligencijos kiekiu, ryžtingumu ir jėga šaltajame kare galima laimėti visas pozicijas; tuojaus imtis praktiškų priemonių, o ateities akcijai sudaryti planavimo grupę.

Kvietime nurodoma, kad tai nesąs koks eilinis laisvųjų tautų kongresas, kokių jau yra nemaža įvyke. **Jo reikšmė bus nepaprasta, nes einama prie praktiško darbo. Lietuviams** šis kongresas irgi yra **nepaprastas** štai kodėl:

Prieš pusantru metų PLB Vokietijos Krašto Valdyba kreipėsi į Vokietijos parlamento komisiją „Für gesamtdeutsche Fragen" su pasiūlymu imtis iniciatyvos protesto akcijai prieš žmonių naikinimą už geležinės uždangos. Prieš įteikiant pasiūlymą raštu, buvo kalbėtasi su eile Vokietijos parlamentarų ir vokiečių pabėgėlių organizacijų vadovais. Lietuviai pabrėžė, kad šitos akcijos patys tuo tarpu nesiima, nes mano, jog vokiečių tautai, kurios didelė dalis irgi jau patekusi už geležinės uždangos, turėtų priklausyti iniciatyva.

Parlamento komisija, apsvarščiusi pasiūlymą savo posėdyje, jam visiškai pritarė. Per pusantrų metų Krašto Valdybos atstovai palaikė su komisija kontaktą ir buvo informuojami, kad projektas toliau svarstomas frakcijose, partijų komitetuose ir organizacijose. Pagaliau buvo nusistatyta oficialiai akcijos nepradėti, kadangi organizacijose esą įvairių nuomonių.

Dabartinis kongresas šaukiamas Bonnos sluogsnių iniciatyva. Kartyvos praktiškai antikomunistinei tu juo vokiečiai tikrai imasi iniciaakcijai, o kvietimo atsišaukimų mintys ir reikalavimai beveik visai sutampa su Krašto Valdybos komisijai įteiktu memorandumu.

Alf. M-kas

GEORGE ORWELL Išvertė F. NEVERAVIČIUS

GYVULIU ŪKIS

FANTASTINĖ APYSAKA

Tačiau prieśiškos Frederick'ui nuotaikos vis augo.

Vieną sekmadienio rytą Napoleonas atvyko daržinėn ir pareiškė niekad né valandėle net nebuvęs pagalvojęs apie rąstų rietuvės pardavimą Frederick'ui; jis pareiškė, jog laikytų savo garbės pažeminimu turėti bet kokių reikalų su tokiais niekšais. Vis tebesiuntinėjamiems skleisti žinią apie Sukilimą karveliams buvo uždrausta nutūpti bet kur Lapių Giraitėje ir jiems buvo įsakyta pakeisti anksčiau vartotą šūkį „Mirtis Žmonijai" nauju šūkiu „Mirtis Frederick'ui". Vėlybą vasarą buvo atskeistos naujos Sniego Kamuolio niekšybės. Kviečių laukas buvo prižėlęs piktžolių, ir paaiškėjo, kad per vieną savo naktinių apsilankymų Sniego Kamuolys primaišė piktžolių sėklų į sėklinius grūdus. Prie tos piktadarybės prisidėjęs žąsinas prisipažino savo kaltę Skundikui ir tućtuojau po to nusižudė, prisirijęs naktažiedžių uogų. Dabar gyvuliai sužinojo ir tai, kad Sniego Kamuolys niekad — kaip kad daugelis ligi šiol buvo manę — nebuvo gavęs „Gyvulių Didvyris Pirmojo Laipsnio" ordeno. Tai būta paprasčiausios pasakos, paskleistos paties Sniego Kamuolio netrukus po „Kautynių ties Karvidėm". Jis ne tik nebuvo apdovanotas, bet buvo net savo laiku papeiktas už kautynėse parodytą bailumą. Ir vėl kai kurie gyvuliai sugluмo, tai išgirdę, bet Skundikas beregint juos įtikino, kad jų atmintis buvo suklydusi.

Milžiniškom išsemiančiom pastangom — mat, tuo pat bemaž laiku buvo valomi laukai — rudenį buvo baigtas statyti vėjo malūnas. Mašinos vis dar nebuvo jame įrengtos, ir Whymperis vedė derybas dėl jų užpirkimo, tačiau pastatas buvo baigtas. Nežiūrint daugelio sunkumų, nežiūrint patyrimo stokos, primityvių priemonių, nesėkmės ir Sniego Kamuolio išdavystės, darbas buvo užbaigtas tiksliausiai nustatytą dieną! Išvargę, bet kupini pasididžiavimo gyvuliai vaikštinėjo aplink savo kūrinį, kurs jiems atrodė žymiai net puikesnis, negu anas, pirmą kartą pastatytasis. Be to, sienos buvo dvigubai storesnės, negu pirma. Nepanaudojęs pakankamai sprogstamosios medžiagos, niekas šį kartą jo sugriauti neįstengtų. Ir kai gyvuliai pagalvojo, kaip jie darbavosi, kokius sunkumus įveikė, koks milžiniškas jų gyvenimė pasikeitimas įvyks, kai sparnai ims suktis ir dinamo mašina veikti, kai jie pagalvojo apie visa tai, jų nuovargis išnyko ir jie pasileido souliuoti aplink maluną, šūkaudami pergalės šūkius. Pats Napoleonas, lydimas šunų ir gaidžio, atvyko baigto darbo apžiūrėti; jis pasveikino gyvulius jų žygdarbiu ir paskelbė, kad malūnas vadinsis Napoleono Malūnu.

Dviem dienom praslinkus, gyvuliai buvo sušaukti daržinėn ypatingo susirinkimo. Jie neteko žado iš nustebimo, Napoleonui pranešus, kad jis pardavęs rąstų rietuvę Frederick'ui. Rytojaus dieną atvyks Frederic'o vežimai ir pradės juos gabenti. Per visų savo tariamos draugystės su Piklingtonu laiką Napoleonas iš tikrųjų buvo slaptai susitaręs su Frederick'u.

Visi santykiai su Lapių Giraitė nutrūko; Pilkingtonui buvo pasiųsti užgaulūs raštai. Karveliams įsakyta vengti Menklaukio ir šūkį „Mirtis Frederick'ui" pakeisti šūkiu „Mirtis Pilkington'ui". Tuo pat metu Napoleonas patikino gyvulius, kad gandai apie Gyvulių Ūkiui gresiantį puolimą esą grynas prasimanymas, gi pasakojimai apie Frederick'o žiaurumą gyvulių atžvilgiu buvo žymiai perdėti. Greičiausia visi tie gandai buvo paskleisti Sniego Komuolio ir jo agentų. Dabar pasirodė, kad Sniego Kamuolys nesislapstė Menkalaukyje ir iš tikrųjų jis net niekad gyvenime nebuvo ten buvęs; dabar buvo pasakojama, kad jis gyvenąs didžiai ištaigingai Lapių Giraitėje ir faktiškai jau eilę metų esąs Piklington'o išlaikomas.

Gyvuliai buvo susižavėję Napoleono gudrumu. Apsimesdamas esąs draugiškuose santykiuose su Pilkington'u, jis priverté Frederick'ą dvylika svarų pakelti siūlytą už rąstus kainą. Tačiau didžiausias Napoleono proto pranašumas, pasakojo Skundikas, pasireiškė tame, kad iš tikrųjų jis nepasitiki niekuo, net ir Frederick'u. Frederick'as norėjęs užmokėti už rąstus dalyku, kuris vadinasi čekis ir atrodo, kaip gabaliukas popieriaus su pažadu pagal jį sumokėti. Tačiau Napoleonas buvo pergudrus jam paimti. Jis pareikalavo sumokėti tikrais penkių svarų banknotais, įteiktinais prieš pradedant gabenti rąstus. Frederickas jau sumokėjęs; suma, kurią jis sumokėjo, kaip tik bus pakankama vėjo malūno mašinoms nupirkti.

Rąstai buvo skubiai išgabenti. Juos išgabenus, buvo vėl sušauktas nepaprastas susirinkimas daržineje, kad gyvuliai galėtų apžiūrėti Frederick'o sumokėtus pinigus. Palaimingai šypsodamas, pasidabinęs abiem savo ordenais, Napoleonas nusileido ant šiaudų guolio paaukštinime, o šalia pasidėjo pinigus, tvarkingai sukrautus ant porcelianinnio padėklo, paimto iš gyvenamojo virtuvės. Gyvuliai virtine pamažėli ėjo pro šali ir spoksojo į padėklo turį. Boksininkas prikišo šnerves pauostyti banknotas, ir švelnūs balti lapeliai sujudėjo ir suślamėjo nuo jo kvėpavimo.

Trims dienoms, praslinkus, kilo baisus sąmyšis. Mirštamai išbalusiu veidu Wymperis atskubėjo dviračiu, pameté jį kieme ir pasileido tiesiai į gyvenamąjį. Po valandėlės iš Napoleono apartamento paslido duslus pykčio riksmas. Žinia apie įvykį raketos greičiu pasklido po ūkį. Banknotai pasirodė suklastoti! Frederick'as rąstus gavo už dyką!

Napoleonas beregint surinko gyvulius ir pasibaisėtinu balsu paskelbė mirties sprendimą Frederick'ui. Jis pareiškė, kad pagautas Frederick'as bus gyvas išvirtas. Čia pat jis įspėjo visus, kad po tokio išdavikiško žygio galima laukti blogiausių dalykų. Frederick'as su savo vyrais gali kiekvienu akimirksniu įvykdyti ilgai jų jau lauktą puolimą. Ties visais prieįimais prie ūkio buvo pastatyti sargybiniai. Be to, keturi karveliai buvo pasiųsti į Lapių Giraitę su taikingais raštais, tikintis atstatyti gerus santykius su Piklington'u.

Rytojaus dienos rytą įvyko puolimas. Gyvuliai pusryčiavo, kai atbėgo stebėtojai su pranešimu, kad Frederick'as su savo sėbrais bejėiną pro penkiagročius vartus. Gyvuliai narsiai išbėgo laukan jų pasitikti. tačiau šį kartą laimėjimas neatėjo jiems taip lengvai, kaip, per „Kautynes ties Karvidėm". Puolančiųjų buvo penkiolika vyrų, šeši ginkluoti šautuvais ir kurie pradėjo šaudyti priartėję per penkiasdešimt jardų. Gyvuliai neišlaikė baisių šūvių bei, diegiančiu šratų, ir nepaisydami Napoleono ir Boksininko pastangų surinkti juos būrin, netrukus pasitraukė. Kai kurie jų jau buvo sužeisti. Jie išsislapstė ūkio trobesiuose ir atsargiai žvilgčiojo pro plyšius bei angas. Visa didžioji ganykla drauge su vėjo malūnu buvo priešo rankose. Akimirksnį net ir Napoleonas buvo netekęs vilties. Jis vaikštinėjo šen bei ten, netardamas né žodžio, atkišęs ir krutindamas uodegą. (b.d.)

Mūsų gyvenimas

RUOŠIAMAS DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

DBLS Londono I skyriaus liepos 26 d., šeštadienį, 7 val. vakaro 345a, Victoria Park Rd., ruošia Atlanto nugalėtojų didvyrių DARIAUS ir GIRĖNO 19-ųjų metinių jų žygio ir tragiškos mirties minėjimą.

Londono lietuviai kviečiami gausiai atsilankyti.

SKAUTŲ, JAUNIMO IR SUAUGUSIŲ VAKARAS

Liepos 26 d. stovyklon išvykstą skautai ir jaunimas renkasi Lietuvių Namuose, kur jie surengs skautišką pasirodymą. Tos dienos vakare Klubo patalpose ruošiamas jaunimui ir subrendusiems šokių vakaras. Gros gerasai akordeonistas. Veiks bufetas. Kviečiami londoniečiai lietuviai dalyvauti šiame vakare.

STOVYKLA

Skautų-čių ir lietuviško jaunimo stovyklai aukojo:

Centrinis sk. 7.2.0., Sleaford sk. 2.8.6., Leighton Buzzard sk. 1.0.0., Buxton sk. 14/-, Doncaster sk. 2.0.0., Manchester sk. 3.3.0. ir Ponas Ip. Krasauskas iš Kanados 1 dolerį.

Visiems aukojusiems, tikras ir nuoširdus skautiškas ačiū.

Tie skyriai ,kurie **dar** negražino aukų lapus, tikrai maloniai prašomi neatidėliojant tai padaryti.

* * *

Prieš išvažiuodamas į stovyklą **nepamirškit** paimti iš savo vietinio „Food Office" vienos savaitės maisto kortelę.

Tie, kurių traukiniai ateina į Londoną ne į St. Pankras stotį, bet į bet kurią kitą Londono stotį, praneša man laišku į kurią stotį ir maždaug kuriuo laiku jų traukinys ateis.

Atvažiavęs, stotyje dairykis uniformuoto lietuvio skauto. Turėk su savim Lietuvių Namų (43, Holland Park, London, W.11.) adresą. Atsitikime, jeigu paklystum kreipkis į pirmą pasitaikiusį policininką ir prašyk padėti pasiekti Lietuvių Namus.

Traukinyje ir bendrai kelionėje elkis taip, kad nepadarytum gėdos savo lietuviškai skautiškai uniformai. Būk paslaugus, mandagus ir riteriškas. Atsimink, kad uniformuotą berniuką ar mergaitę ir dargi svetima uniforma, žmonės stebi.

Ir taip, liepos 26 d. renkamės Londone, Lietuvių Namuose. Pasirink tokį traukinį, kad Londone būtum ne vėliau kaip 2 val. p.p. Atvykęs į Lietuvių Namus užsiregistruok pas budintį skautą-vytį.

Sktn. K. Valtkevičius
21. Cobden St. Derby.

SLEAFORDO SKYRIAUS NARIAI SPAUSTUVĖJE

Keturi Sleafordo skyriaus lietuviai — Deveikis, J. Lažauninkas, J. Tamulynas ir D. Janulaitis viena savaitę viešėjo Lietuvių Namuose, Londone. Šių metų savo vasaros atostogas jie buvo jau iš anksto nutarę praleisti Lietuvių Namuose. Atostogų metu jie lankė žymesnias Londono vietas, o vakarais sueidavo su pažįstamais Lietuvių klube.

Sleafordo hostelyje gyvena 21 lietuvis. Skyriui priklauso 14 vyrų ir viena moteris. Likusieji dar vis „nesuspėjo" prisijungti prie skyriaus veiklos. Skyriaus valdyba tikisi, kad rudeniop ir likusieji lietuviai įsijungs į būrį.

Paskutiniąją atostogų dieną visi keturi sleafordiečiai aplankė lietuvių spaustuvę, kur jiems buvo parodyta tie visi „cūdai", kaip gimsta „Britanijos Lietuvis". Ta pačia proga mieli svečiai pasisakė ir dėl mūsų savaitraščio turinio: — vieni jų norėtų daugiau lengvesnio pasiskaitymo apie praeituosius karus ir šnipinėjimo bylas, kiti — daugiau politinių žinių, apžvalginių straipsnių. Visi keturi pasisakė prieš atkarpoje spausdinamą „Gyvulių ūkį".

DAUGIAU MĖSOS

Nuo ateinančio sekmadienio mėsos porcijos padidinamos 2 d. Tokiu būdu būsimosios porcijos kaštuos 1 š. ir 9 d. Mėsos pirkliai numato, kad nuo rugpiūčio 10 d. mėsos galima bus pirkti už 2 šilingus savaitėje. Šiuo metu yra vedamos derybos su N. Zelandija dėl didesnio mėsos kiekio užpirkimo.

O. LIUDŽIUVIENEI PAGERBTI VAKARAS

Šv. Onos draugijos ilgametei pirmininkei ir veikėjai O. Liūdžiuvienei, pagerbti ruošiamas Socialinio klubo patalpose vakaras. Vakars įvyks jos vardinių dieną — liepos 26.

AUKA PARYŽIAUS LIETUVIŲ MOTERŲ DRAUGIJAI

Per visuotiną Šv. Onos Moterų Draugijos susirinkimą, įvykusį liepos 6 d., Draugijos valdyba įteikė susirinkime dalyvavusiai Dr. Deveikei 3 svarų auką Paryžiaus lietuvių moterų draugijai.

Buvusi Šv. Onos Draugijos pirmininkė Sendžiuvienė, dėl sveikatos pasitraukė iš pareigų. Visuotinas susirinkimas draugijai pirmininkauti pakvietė buv. ilgametę pirmininkę — Oną Liudžiūvienę.

PAKVIETĖ Į SVEČIUS SU LIETUVIŠKA DAINA

„Londono Vaidylos" sekmadienio ekskursijos dalyviai, pasimaudę jūroje, su daina grįžo į Londoną. Pakeliui vaidyliečiai buvo sustoję trumpam poilsiui. Vietiniai gyventojai, išgirdę skambią lietuvišką dainą susidomėjo ekskursantais ir jų meniškomis dainomis. Southendo karių ir jūrininkų klubo vadovybė specialiai pakvietė vaidyliečius į svečius su lietuviška daina.

DR. DEVEIKĖS PASKAITA

Pereitą šeštadienį Lietuvių Klubo patalpose dr. Deveikė skaitė paskaitą — „Istoriniai psichologinis mėginimas aiškinti mūsų tautos likimą". Gaila, kad gerb. prelegentė, pati pasirinkusi šitokią temą, susirinkusiems klausytojams per tris valandas lukšteno klausimus, neatitinkančius pasirinktąjai temai, o dažnai ir netinkama forma išsireikšdama apie kai kuriuos asmenis, ypač šiuo sunkiuoju mūsų gyvenimo momentu.

PAPILDOMA CUKRAUS NORMA

Mitybos ministerijos potvarkiu rugpiūčio 10 d. pradedant, parduodama vieno svaro papildoma norma cukraus. Tai bus trečioji šiais metais papildoma cukraus norma: pirmasis svaras buvo duotas gegužės mėn., antrasis liepos 13 d. ir trečiasis rugpiūčio 10 d.

ARGENTINOJE

PAVYKĘS VERSLININKŲ POBŪVIS

Šiemetinis Verslininkų pobūvis įvyko birželio mėn. 29 dieną. Kadangi buvo gražus sekmadienis į pobūvį atvyko nemažai žmonių ir dėl to, pobūvio atmosfera buvo gana jauki.

Prie bendro vaišių stalo visiems pageidaujant, pirmasis prabilo į verslininkus ir svečius „A.L. Balso" redaktorius, K. Norkus, kuris pasidžiaugęs tokiu gražiu verslininkų pobūviu, sveikino verslininkus, linkėdamas geriausios sekmės. Po to jis kvietė tarti žodį, Arg. Liet. Bendr. generalinį eskretorių Leonardą Sruogą. Šis savo kalboje iškėlė verslininkų nuopelnus Tėvynės vadavime ir tos kovos rėmime. Baigdamas įteikė „Lietuvių Paso" Nr. 1) pramonininkui Jonui Čikštui, kuris daug pasidarbavo Tautos Fondui.

Be to, suinteresuotus supažindino su Tautos Fondo išleistu „Lietuvio Pasu" ir priminė, kad greitu laiku bus pradėtas šio paso platinimas Argentinos lietuvių tarpe. Matydamas lietuvių susidomėjimą šiuo gražiu ir garbingu dokumentu, apgailestavo, kad bent šiuo tarpu yra gautas labai mažas „L. Pasų" skaičius. Taip pat gražius sveikinimo žodžius tarė F. Vaitkevičius, p-lė Stankevičiutė ir El. Vasiliauskaitė-Miščenkienė, atykusi iš Entre Rios provincijos.

GRAŽUS VOKIEČIO PAVYZDYS

Prieš porą mėnesių į Argentiną atvyko V. Vaicekauskas su žmona į Entre Rios provinciją. Po kurio laiko susipažino su toj vietoj turinčiu 6 ha žemės vokiečiu Šmittu, kuris iš nuolatinės savo gyvenamos vietos, Buenos Aires, buvo ten nuvykęs. Iš pat pirmos pažinties, šis taurus vokietis, supratęs Vaicekauskų padėti, pasiūlė šį 6 ha ūkelį ilgalaikiam valdymui. Vaicekauskui šį gražų pasiūlymą priėmus, vokietis pas notarą surašė pavedimo aktą, ir įteikė Vaicekauskui, pabrėždamas, kad gali be jokios baimės statyti pastatus ir ūkininkauti, o po jo mirties (Smittas yra bevaikis) paliks visiškai Vaicekausko nuosavybėn.

Tai nepaprasta laimė tėvynės ir namų netekusiam lietuviui. Toje vietoje ūkiai ir žemė yra labai aukštos vertės. Šis vokiečio Smitto gestas yra geru pavyzdžiu lietuviams, kurie, turėdami didesnius žemės plotus, ir neturėdami vaikų, mirdami palieka valdžiai, bet ne savam tautiečiui. Taigi, kartais svetimieji geriau tevynės netekusius lietuvius užjaučia, negu savieji broliai.

L. Kančauskas

LIETUVIAI VISAME PASAULY

Clevelandietis, baleto artistas Jaunutis Puodžiūnas šiuo metu apsigyveno Hollywoode. Jau kelis kartus pasirodė televizijos programose.

Kun. J. Bružikas nuvyko į Santa Fe lietuvių koloniją, Uragvajuje. Šioje kolonijoje gyvena 90 lietuviai, atvykę iš Lietuvos prieš keliolika metų. Kun. Bružikas per vieną dieną sutuokė net 8 poras, kadangi joks lietuvis kunigas iki šiolei šios kolonijos nebuvo aplankęs.

Dirvos redaktoriui Vincui Rastėniui persikėlus dirbti į Free Europe, New Yorke, šiomis dienomis iš Clevelando į New Yorką išsikėlė gyventi ir jo žmona Emilija Rastėnienė.

Jonas Matulionis persikėlė nuolatiniam gyvenimui iš Hamiltono į Toronto.

Dr. A. Gerutis yra išrinktas Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininku.

Henrikas Nagys Kanadoje greitu laiku išleidžia naują poezijos knygą „Saulės Laikrodžiai".

Prof. Vaclovas Biržiška JAV kongreso bibliotekoje įrengs lietuviškųjų knygų skyrių.

Pranas Mikuličius ateinančiais metais ruošiasi bokso rungtynėms už visos Australijos bokso meisterio titulą.

Izabelė Motiekaitienė, Kauno Operos solistė, minėjo scenos darbo dešimties metų sukaktį. Gyvena JAV-bėse.

Aldona Šlepetytė, žymioji lietuvaitė baletistė, yra New Yorko Operic Society bendrovės baleto direktorė ir ruošiasi naujam Fausto operos pastatymui.

Gražina Krivickienė, prof. D. Krivicko žmona, ruošia knygą apie Lietuvos dainas. Prof. D. Krivickas dirba Kongreso bibliotekoje Washingtone.

Adelaidės geležinkelio stotyje įvyko Pulgio Andriušio pagerbimo pobūvis, kurį suruošė Lietuvos Atgimimo Sąjūdis.

I pobūvį apsilankė organizacijų ir grupių atstovai ir gražus būrelis lietuvių.

LAS pirmininkas J. Kalvaitis ta proga įteikė laureatui dovanėlę-knygą „Iliustruota Lietuva".

Laureatą sveikino: Liet. Kultūros Fondo pirmininkas p. A. Rūkštelė, lietuvių teisininkų vardu V. Rinkevičius, Liet. karių „Ramovės" pirmininkas maj. Levickas, teatro mėgėjų vardu rež. J. Gučius, moterų sekcijos vardu p. P. Kalvaitienė, tautinių šokių grupės vadovas p. Skidzevičius, liet. studentų s-gos pirmininkas p. S. Čibiras, menininkų vardu dailininkas p. A. Marčiulionis ir muzikų vardu p. J. Zdanavičius. Raštu laureatą pasveikino p. V. Šimkus.

K. Žalkauskas, netrukus išvyksta į Paryžių Vliko Vykdomąjai Tarybai sudaryti lydimas J. Audėno.

Prof. Adomas Galdikas, žymus lietuvių tapytojas, šiomis dienomis iš Prancūzijos atvyko su žmona į New Yorką. Pr. Lapienės pakviestas, šią savaitę išvyko į jos vasarvietę Stony Brook, kur žada išbūti mėnesį laiko.

Gražina Gudaitytė, žinomo visuomenės veikėjo St. Gudo duktė, šiomis dienomis baigė Martin of Tours mokyklą, kaip viena iš pirmųjų mokinių su aukso medalių.

Dail. J. Rimša šį rudenį žada surengti savo darbų parodą New Yorke.

Vyt. Augustinas padaré gražų foto montažą Liudo Dovydėno apysakai "Per Klausučių ūlytėlę", kuria leidžia Gabija.

B. Kučinskas, šiomis dienomis atvykęs iš Prancūzijos, kur studijavo architektūrą, žada pastoviai įsikurti New Yorke.

Liudo Dovydėno veikalą jaunimui „Naktis po Grigo ratais" išleidžia leidykla Terra.

Dail. V. K. Jonynas padarė iliustracijas A. Vienuolio istoriniam romanui „Kryžiai". Išleidžia leidykla Patria.

St. Zobarskas, baigia paruošti naują numerį Gabijos žurnalo, kuris išeis po vasaros karščių. Jame tilps daug įdomios medžiagos.

VASARIO 16 GIMNAZIJA GYVUOS

IŠ 115-KOS 34 JAU GLOBOJAMI

Kaip Nemunas ledams tirpstant vis plačiau išsilieja į lankas, taip ir Vasario 16 Gimnazijos Remėjų Būrelių tinklas plečiasi vis toliau ir toliau. Gimnazijos šauksmas neliko balsas tyruose. 34-riuose Rėmėjų Būreliose susispietė virš 600 brolių ir sesių užjūriuose, jau padavė Vasario 16 Gimnazijai rankas ir pasiryžo ją lydėti per ištisus metus. Švinta mokinių ir mokytojų veidai ir juose kaupiasi tvirtesnės viltys ir dėkingumas. Mes žinome ir suprantame, kiek prakaito ir raumenų jėgos Jūs turite išeikvoti, kad ir mums užkaltumėte tą daug galintį pinigą, nuo kurio priklauso Vasario 16 Gimnazijos būti ar nebūti.

Žinodami tai, juo labiau branginame ir tauponie kiekvieną centą, kurį Jūs kraunate už laisvą Lietuvą, juo labiau įsipareigojame stengtis mokyti ir mokytis taip, kad Jūsų dedamos aukos iš vergijos pakilsiančiai Tėvų Žemei atneštų laukiamų gražių vaisių.

Šiandien jau mes norėtume sušukti, jog Vasario 16 Gimnazija gyvuos, nes vis tvirčiau imame tikėti, kad ir likusiems 81 mokiniams atsiras nauji globėjų būreliai, kurie užtikrins jiems pragyvenimą ir mokslą vieninteléje pasaulyje lietuvių gimnazijoje.

Štai nauji pavyzdžiai, naujas sąrašas tų, kurie ryžosi per ištisus metus kas ménuo po 20 dol. mokėti Gimnazijai už kiekvieną žemiau pažymėto mokinio išlaikymą.

30. A.L.T. Worcasterio Skyriaus paskirų narių grupė, C.O. Mr. Vytautas Orintas, 28, Converse St., Worcester, Mass. USA. VIDMANTĄ-ADOLFĄ RAIŠĮ, VII kl. mok., R. Kat. gim. 3.11.1934 Telšiuose. Šią gimnaziją lanko nuo 31.5.1951. Rėmėjų išlaikomas nuo 1.6.1952.

31. The Starme Co Inc., firmoje, Chicago, dirbančių 5 lietuvių grupė c.o. Mr. Jonas Jurkūnas, 6725 Campbell Ave., Chicago 29, Ill., USA.

VALTERĮ KIAUPA, Evang., VII. kl. gim. 25. 9. 1932. Žalpiuose. Šia gimnazija lanko nuo 2.10.1950. Rėmėjų išlaikomas nuo 1.6.1952.

32. Rėmėjų būrelis Pitsburgh'e c.o. Mr. Juozas Tauras. Rėmėjų būrelis Pitsburgh'e c.o. Mr. Juozas Tauras, 3301 Slopa Street, Pittsburgh 4, Pa., USA.

DALIJĄ ZUBKUTĘ, II kl. mok. R. Kat. gim. 8.3.1940. Panevėžyje. Šią gimnaziją lanko nuo 17.4. 1952. Rėmėjų išlaikomą nuo 1.7. 1952.

33. Sv. Luko Ligoninės Labaratorije, Chicagoje, dirbančių lietuvių būrelis, c.o. Mrs Birutė Žemaitienė, 1433, M. Hoyne, Chicago 22, Ill., USA.

MARIJA MANSYTE, IV kl. mok. R. Kat. gim. 4.8.1936. Klaipėdoje. Šia gimnazija lanko nuo 17.4.1952. Rėmėjų išlaikoma nuo 1.6.1952.

34. Rėmėjų būrelis Melsese Park, c.o. Mr. Petras Kavaliauskas, 133 K. 14-th Ave., Melroze Park, Ill., USA.

METĄ KUNAITYTĘ, V kl. mok. Evang., gim. 11.1.1936, Kalnėnuose, Marijampolės apskr. Šią gimnaziją lanko nuo 17.4.1952. Rėmėjų išlaikoma nuo 1.7.1952.

Taip kas savaitę sąrašas ilgėja. Visus rėmėjus prašome rašyti ir pinigus siųsti šiuo adresu.

„An das
Litauische Gymnasium,
(23) Diepholz-Flugplatz
Block Nr. 7.
Germany."

Kiekvienam Rėmėjų Būreliui yra paskirtas eilės numeris, kuri siunčiant pinigus arba susirašinėjant, prašoma visada žymėti. Tas palengvins mums atskaitomybės vedimo darbą. Pinigus siųsti patogiausia pašto perlaida.

Dar kartą reiškiame širdingą padėką visiems rėmėjams ir tikimės, galėsime paskelbti tolimesnį, naujų rėmėjų būrelių sąrašą.

Bendrom jėgom per šviesą į laisvę!

Vasario 16 Gimnazija
Diepholz'e.

LIETUVIAI STUDENTAI

Lietuvių studentų Vokietijoje dabar maža. Jie spiečiasi prie Bonnos universiteto. Baigęs Diepholzo gimnaziją, studentas Alg. Gintautas, pasimokė Deusseldorfe bendrabučio vedėjų. Dabar yra pagelbininku mokančiam lietuviškai latviuo kun. Urdzei, globojančiam pabaltiečius studentus. Dar yra V. Aukštikalnis iš Spakenbergo, Matas Juodviršis iš Berlyno, kur 3 metus buvo rusų kacete, kilęs iš Argentinos, ekon. dr. Obolevičius buvo išvykęs į Australiją, adbar grįžo į Hangelar, Rūta Gelžinytė mokosi medicinos asistente. Mokysis A. Kalvaitis iš Neustadt, P. Jurkus iš Pinneberg, G. Petraitytė, Mankus.

REIKALINGAS VIRĖJAS

Lietuvių Namų valgyklai reikalingas virėjas, mokąs gaminti lietuviškus valgius. Duodamas kambarys, visas išlaikymas ir savaitinis atlyginimas. Kreiptis raštu arba asmeniškai į Lietuvių Namų administratorių, 43, Holand Park, W.11. Telef. PAR 9699.

Laisvoji tribūna

Šio laikraščio 28 nr. tilpo ilgokas p. K. Baréno straipsnis apie Manchesterio Liet. Soc. Klubą. Kadangi, „Brit. Lietuvis" siekia būti mūsų tautiečių gyvenimo veidrodžiu, manau, kad skaitytojai ir redakcija tokia korespondencija domisi, o aš, kaip Manchesterio Liet. Klubo pirmininkas, už mūsų Klubo veiklos aprašymą p. Barénui esu nuoširdžiai dėkingas.

Tačiau, norėčiau, kad skaitytojai būtų šališkai nuteikti. Dar tik trečdalį p. B. straipsnio paskaitęs pajutau-ką tur būt daugelis Manchesterio lietuvių pajuto-nemalonų prieskonį: kam reikėjo, rašant apie Klubą, taip neigiamai atsiliepti apie Manchesterio Skyr. Vadovybę.

Ar todėl, kad P. Barénas, būdamas DBLS-gos Manchesterio Apygardos Pirmininku, negali sugyventi su Manchesterio skyriaus vadovybe ir atvirkščiai, vien dėl asmeniškų priežasčių.

Aš, iškeldamas šį klausimą, tikrai nenoriu ką nors užgauti ar pamokyti. Man vienodai garbingi asmens ir veikėjai yra tiek Apygardos, tiek Skyriaus pirmininkas. Noriu, kad p. B. straipsnis nebūtų klaidingai suprastas skaitytojų kaipo Lietuvių Klubo užmetimas ar priekaištas Manchesterio Skyriaus Vadovybei. Taip nėra!

DBL S-gos Manchesterio skyriaus nariai daugumoje yra ir Klubo nariai ir kaipo tokie, jie Klubui vienodai mieli ir reikalingi. Jie Klubo veiklai kelio nepastoja, bet atvirkščiai.

Pvz., P. A. Pakalnis, Manchesterio Skyr. V-bos narys, sekmingai atstovauja Klubą British Council for Aid to Refugess, yra Klubo Revizijos Komisijos pirmininkas ir daug pasidarbavo Klubo naudai. Klubui rengiant užgavėnių vakarą, pats Manchesterio skyriaus p-kas, tuo laiku būdamas Klubo V-bos narys, aktyviai dalyvavo to vakaro parengime.

Buvo ir daugiau panašių atsitikimų. O dėl to menko nesusipratimo, kuris kilo rengiant ekskursiją į Glasgovą, tai, pasikalbėjus kaip reikiant akis į akį, šis reikalas buvo taikingai išspręstas.

Jeigu ponai Apygardos ir Skyriaus pirmininkai tikrai negali tarp savrs sugyventi, tai čia jų reikalas. Bet né vienas jų neturi teisės tą nesantaiką išplėsti ant abiejų valdybų. Tas niekam garbės nesudaro, o tik silpnina ir taip jau sumažėjusi visą DBLS veikimą. Ieškokime ne to kas mus skiria, bet to kas mus jungia.

L. Venckus.

SPORTAS

Veda V. Steponavicius.

1952 m. OLIMPIJADA

(Tęsinys)

1500 metrų:

Pasaulo rek. — 3 min. 43 sek. — L. Strand (Švedija).

Olimp. rek. — 3 min. 47.8 sek. — J. Lovelock (N. Zelandija).

1896 m. E.H. Flack (Australija) 4 min. 33.2 sek; 1900 m. C. Bennett (D. Britanija) 4 min. 6 sek; 1904 m. J. Lightbody (JAV) 4 min. 5.4 sek; 1908 m. M. Sheppard (JAV) 4 min. 3.4 sek; 1912 m. A. Jackson (D. Britanija) 3 min. 56.8 sek; 1920 m. A. Hill (D. Britanija) 4 min. 1.8 sek; 1924 m. P. Nurmi (Suomija) 3 min. 55.6 sek; 1928 m. H. Larva (Suomija) 3 min. 55.2 sek; 1932 m. L. Beccali (Italija) 3 min. 51 sek; 1936 m. J. Lovelock (N. Zelandija) 3 min. 47.8 sek.

5000 metrų:

Pasaulio rek. — 13 min. 58.2 sek. — S. Hagg (Švedija).

Olimp. rek. — 14 min. 17.6 sek. — G. Reiff (Belgija).

Nesivaržyta iki 1912 metų

1912 m. H. Kolehmainen (Suomija) 14 min. 36.6 sek; 1920 m. J. Guillemont (Prancūzija) 14 min. 55.6 sek; 1924 m. P. Nurmi (Suomija) 14 min. 31.2 sek; 1928 m. W. Ritola (Suomija) 14 min. 38 sek; 1932 m. L. Lehtinen (Suomija) 14 min. 30 sek; 1936 m. G. Hockert (Suomija) 14 min. 22.2 sek.

10.000 metrų:

Pasaulio rek. — 29 min. 2.6 sek. — E. Zatopek (Čekoslovakija).

Olimp. rek — 29 min. 59.6 sek. — E. Zatopek (Čekoslovakija).

Nesivaržyta iki 1912 metų

1912 m. H. Kolehmainen (Suomija) 31 min. 20.8 sek; 1920 m. P. Nurmi (Suomija) 31 min. 45.8 sek: 1924 m. W. Ritola (Suomija) 30 min. 23.2 sek: 1928 m. P. Nurmi (Suomija) 30 min 18.8 sek; 1932 m. J. Kusocinski (Lenkija) 30 min. 11.4 sek; 1936 m. I. Salminen (Suomija) 30 min. 15.4 sek.

Maratono bėgimas:

(42 km. 195 m)

Pasaulio rek. — 2 val. 20 min. 42.2 sek. — J. Peters (D. Britanija.

Olimp. rek. — 2 val. 29 min. 19.2 sek. — K. Son (Japonija).

1896 m. S. Loues (Graikija) 2 val. 55 min 20 sek; 1900 m. M. Theasyo (Prancūz.) 2 val. 59 min. 45 sek: 1904 m. T. Hicks (JAV) 3 val. 28 min. 53 sek; 1908 m. J. Hayes (JAV) 2 val. 55 min. 18.4 sek; 1912 m. K. McArthur (P. Afrika) 2 val. 36 min. 54.8 sek; 1920 m. H. Kolehmainen (Suomija) 2 val. 32 min. 35.8 sek; 1924 m. A. Stenroos (Suomija) 2 val. 41 min. 22.6 sek; 1928 m. El Ouafi (Prancūz.) 2 val. 32 min. 37 sek; 1932 m. J. Zabala (Argentina) 2 val. 31 min. 36 sek; 1936 m. K. Son (Japonija) 2 val. 29 min. 19.2 sek.

Aš praleisiu kai kuriuos kitus bėgimus, nes tai užimtų per daug vietos ir trumpai perbėgsiu kitas varžybas. Norėdamas sutaupyti vietos, paduosiu tik pasaulio ir olimpinius rekordus. Jei kas norėtų sužinoti pasiektus rezultatus pamečiui, tai prašau parašyti man ir aš pasistengsiu patalpinti juos po Helsinkio Olimpijados.

Šuolis į aukštį:

Pasaulio rek. — 2 m. 11 cm. — L. Steers (JAV).

Olimpinis rek. — 2 m. 3 cm. — C. Johnson (JAV)

Šuolis į tolį:

Pasaulio rek. — 8 m. 13 cm. — J. Owens (JAV).

Olimpinis rek. — 8 min. 6 cm. — 8 m. 6 cm. — J. Owens (JAV).

Šuolis su kartim:

Pasaulio rek. — 4 m. 77 cm. — C. Warmerdam (JAV).

Olimpinis rek. — 4 m. 35 cm. — E. Meadows (JAV).

Trišuolis:

Pasaulio rek. — 16 m. 01 cm. — A. Da Silva (Brazilija).

Olimpinis rek. — 16 m. 00 cm. — N. Tajima (Japonija).

Rutulio stūmimas:

Pasaulio rek. — 17 min. 95 cm. — J. Fuchs (JAV).

Olimpinis rek. — 17 m. 12 cm. — W. Thompson (JAV).

Diskas:

Pasaulio rek. — 56 m. 97 cm. — F. Gardien (JAV).

Olimpinis rek. — 52 m. 78 cm. — A. Consolini (Italija).

Nukelta į 4-tą pusl.

LIETUVIU BENDRUOMENE VOKIETIJOJE

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS POSĖDIS

Liepos 7 d. Hannoveryje įvykusiame VKV posėdyje išklausyti pirmininko ir kitų valdybos narių bei įgaliotinių pranešimai apie švietimo, organizacijos, informacijų ir propagandos reikalus, priimtos apyskaitos ir sąmatos, nustatyti Krašto Tarybos rinkimų terminai ir taisyklės, ir rinkiminės apygardos.

KRAŠTO TARYBOS RINKIMAI

Krašto Valdyba rinkimų dieną nustatė š.m. rugpiūčio 3 d. Iki liepos 18 d. Rinkimu Apygardoms turi būti įteikti kandidatų į Krašto Tarybą ir rinkikų sąrašai. Apylinkėse liepos 22 d. turi būti atskleisti rinkikų sąrašai. Iš didesnio pateiktųjų skaičiaus slaptu balsavimu bus renkami 12 Krašto Tarybos narių.

Rinkimams pravesti nustatytos šios Rinkimų Apygardos: Lübeck stovyklos, Lübeck privačiai gyvenantieji, Diepholz, Augustdorf, Wehnen, Memmingen, München, Hanau, Neustadt-Holst., Pinneberg-Hamburg ir lietuvių sargybų kuopos. Prie šių Rinkimų Apygardų priskiriamos Apylinkės, kurioms isiuntinėtos instrukcijos ir tikslūs nurodymai. Krašto Taryba renkama dvejiems metams.

PATARIAMOSIOS TARYBOS TREMTINIŲ REIKALAMS POSĖDIS DÜSSELDORFE

Krašto Valdybos narys ir atstovas patariamojoje taryboje, E. Simonaitis, pranešė Krašto Valdybai apie birželio 19 d. Düsseldorfe įvykusį patariamosios tarybos posėdį.

Posėdyje buvo svarstomi tremtinių teisinio patarnavimo, butų ir sveikatos klausimai. Ministerijos atstovas pranešė, kad tremtiniams vokiečių kalba yra išleistas teisinis „Patarėjas", kuriame įdėti visi praktiškam tremtinių gyvenimui reikalingi nuostatai bei įstatymai ir duodami patarimai, kaip jais pasinaudoti. Be to, Advokatų Rūmų skyriai Nordrhein-Westfalijos krašte teiks beturčiams tremtiniams nemokamai patarimus.

Butų statyba tremtiniams bus vykdoma toliau. Ateityje nebebus statomi vienodi trijų kambarių butai, bet dvieju, trijų ir keturių kambarių, pritaikytų šeimų dydžiui. Tai įkurdinti tokiose pastatytose kolonijose tremtiniai beveik visi gavo darbo. Tik vietomis, kaip Bielefelde, sumažėjus darbui tekstilės pramonėje, dėl to nukentėjo ir tremtiniai. Stovyklose dirbančiųjų tremtinių yra 35—40 proc.

TREMTINIŲ ORGANIZACIJOS VOKIETIJOJE VALDYBOS POSĖDIS

Balandžio 8 d. 17 tautų tremtinių atstovų suvažiavime įsteigtos tremtinių organizacijos Valdyba pirmą kartą susirinko posėdžiui liepos 3 d., Münchene. Lietuvius, o karių ir visus pabaltiečius, Valdyboje atstovauja P. Zundė, kuris kartu yra tos Valdybos iždininkas.

Naujosios organizacijos veikla priklausys nuo materialinių išteklių, kurių šaltinis yra jos narių, visų tautybių centro komitetų, mokesčiai. Kadangi tautybių organizuotumo laipsnis ir materialinės pajėgos yra labai nelygios, atrodo, kad tremtinių atstovybės efektyvi veikla negreit galės būti įvykdyta.

„MEMELER DAMPFBOOT'O RŪPESČIAI

Šis Klaipėdos krašto vokietininkų laikraštukas liepos 5 d. laidoje, Nr. 13, karčiai nusiskundžia, kad vokiečiai ne tik nepalaiko šio vokietininkų rateliо politinių pretenzijų, bet joms nepaprastai kenkia.

Vedamajame pasisakoma dėl Vokietijoje leidžiamųjų žemėlapių, kuriuose Klaipėdos kraštas ne tik žymimas Lietuvos integralinė dalimi, bet net visai neišskiriamas, kaip autonominis vienetas. Priekaištų daroma visai eilei leidyklų, jų tarpe tokiai žymiai leidyklai, kaip Georg Westermann, Braunschweig, arba vienai Bonnos leidyklai, kurios „fragwürdige Machwerke", vadinasi šlamštas, puošias net parlamento raštines.

„Memeler Dampfboot'as" pageidautų, kad Klaipėdos kraštas mažų mažiausiai būtų prilygintas laisvajam Dancigo miestui. Memellenderių sąjungos valdyba jau eilę metų nesėkmingai kovojanti prieš tokius, vokiečiams kenkiančius, o priešams patarnaujančius, reiškinius ir toliau kovosianti, pirmoje eilėje per federalinės vokiečių vyriausybės įstaigas.

Toliau laikraštyje stambiu šriftu duodama „Eltos" žinia apie Vokietijos pilietybės suteikimą Klaipėdos krašto vokiečiams. Pabrėžiama, kad, vokiečių spaudos pareiškimais, pilietybės suteikimo klaipėdiečiams ir sudetų vokiečiams nuostatais **iokiu būdu nemanoma reikšti pretenzijų į šiuos kraštus,** kuriuos nacių Vokietija karo grąsinimais ir spaudimu įjungusi į savo valstybę.

A. Makarskas

AMERIKOJE

(Mūsų spec. korespondento)

PREZIDENTO VETO NUGALĖTAS

Rašiau „BR. LIETUVIUI" apie naująjį Amerikos imigracijos įstatymą, kurį prezidentas Trumanas uždedamas savo veto nepasirašė. Prezidentas sako, kad toks įstatymas, koki jam įteikė Kongresas pasirašyti, daras Amerikai gėdą. Savo dvasia ir turiniu jis panašus į nacistų antžmogių teoriją. Tautos skirstomos į priveligijuotas ir menkavertes. Amerika organizuojanti taikos išlaikymo sistemą negali šiuo įstatymu didžiuotis. Jis esąs blogesnis už 1708 metų įstatymą ,savo rašte aiškino prez. Trumanas.

Įstatymas vėl grįžo į Kongresą ir abejuose atstovų rūmuose buvo perbalsuotas, kuris be jokių pataisų vėl priimtas net didesne 2/3 balsų dauguma. Įstatymo autoriai sen. MacCarran ir atstovas Walter šį įstatymą labai gyrią. Sako, kad jis garantuojas amerikiečių gyvenimo būdą, kuriam galėtų labai pakenkti didesnis naujų imigrantų įsileidimas.

Naujasis imigracijos įstatymas įsigalioja už šešių mėnesių. Lietuvos kvotos ribose dabar Amerikon tegalės įvažiuoti tik 193 asmenys metuose. Tiesa, dar nėra galutinai apspręstas specialus įstatymas, pagal kurį galėtų įvažiuoti 300 000 pabėgėlių ir iš žmonėmis perpildytų kraštų kaip Olandijos, Belgijos, Italijos ir kt. Tačiau į jį sudėti per daug vilčių netenka.

PABALTIJO GENOCIDO DIENA

Kongreso atstovas James Murphy birželio m. 23 d. įteikė rezoliuciją Atstovų Rūmams, prašant paskelbti birželio 14 d. — Pabaltijo Genocido Diena. Tą dieną ir Amerikos Kongresas tylos minute turėtų pagerbti Pabaltijo genocido kankinius. Amerikos lietuvių organizacijos ir paskiri asmenys paraginti teisinio komiteto nariams rašyti pareiškimus, kad ši įnešta atstovo Murphy svarbi rezoliucija būtų priimta.

Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas pasiuntė padėkos telegramą kongresmanui J. Murphy. Taipgi pasiuntė telegramą ir Teisinio Komiteto pirmininkui, prašant kad jos svarstymas ir priėmimas būtų pagreitintas.

LABAI ĮDOMŪS PRISIMINIMAI

Dienraščio „Naujienos" atkarpoje spausdinami majoro Gintauto prisiminimai. Majoras Gintautas buvo bolševikų suimtas, kalintas, tardytas ir įsodintas į transportą išvežimui į Sibirą. Kilus vokiečiu-rusų karui, iš transporto pabėgo. Toliau aprašoma buv. Lietuvos Kariuomenės dalinių formavimas Vilniuje ir kitos t ųlaikų pergyvenimų įdomybės.

Šie atsiminimai, atrodo, bus išleisti atskira knyga. Ja pravartu būtų įsigyti visiems lietuviams, kurie tuo laikmečiu gyveno Vilniuje.

APLINKUMOJE PASIDAIRIUS

— Birželio 28 d. suėjo 20 metų nuo mūsų garsiojo dainiaus prel. Jono Mačiulio-Maironio mirties. Garsusis poetas Maironis tuolaikinis tautinio atgimimo dvasios vadas savo poezija išjudino lietuvių tautą laisvės prisikėlimui. Jo sukurtos dainos amžiais skambės lietuvių lūpose.

Lietuvių radio valandėlė Margutis tautos dainių Maironį birželio m. 28 d. gražiai pagerbė. Muzikas Aleksandras Kučiūnas bendrais bruožais apžvelgė poeto biografiją ir vertino jo kūrybą ir jos įnašą į mūsų tautą. Ta proga buvo transliuojamos plokštelėse įdainuotos Maironio kūrybos dainos: „Kur bėga Šešupė", „Ten, kur Nemunas banguoja" ir „Kur lygūs laukai". Baigdamas A. Kučiūnas atsižvelgęs į poeto vienybės lietuviuose skiepyjimo idėja priminė: „Mažiau gražbylystės ir tuščio politikavimo. Daugiau realaus darbo. Tėvynė šaukia".

— Birželio 28 d. Čikagos istorijoje buvo karščiausia diena. Temperatūra buvo pasiekusi 101°F. Pranešimai sako, kad ši vasara visame pasaulyje labai karšta.

— Kazys Deveikis, Margučio radio pranešėjas, Amerikos armijos atsargos kapitonas, birželio 28 d. atsisveikino su radio klausytojais ir išvyko dviejų savaičių kariniam pakartojimui.

— Amerikoje dabar spėliojama, kur bus karščiau-pragare ar respublikonų partijos konvencijoje, kuri prasideda liepos m. 7 d. Čikagoje. Konvencijos visa administracija yra Tafto šalininkų rankose ir jis turįs surinkęs daugiau mandatų už gen. Eeisenhoverį. Nors konvencijos patalpos specialiais įrengimais yra vėsinamos, tačiau konvencijoss metu ten bus karšta...

— Antanas Olis, Čikagos Sanitary Distrikto pirmininkas, kandidatuoja šiai vietai ir turės būti perbalsuotas lapkričio mėn. įvykstančiuose rinkimuose. Jo pagerbimui Čikagos lietuviai liepos mėn. 2 d. rengia Olio golfo dieną.

— Juozas M. Mozeris lietuvis bankininkas, išrinktas ir įvesdintas į Cook County Concil of Insured Savings Association pirmininko pareigas. Ši organizacija jungia 158 taupymo ir skolinimo bendroves ir skaitoma turtingiausia tos rūšies bendrovė visoje Amerikoje. Turtas siekia virš pusantro bilijono dolerių. Mums malonu, kad lietuvis galėjo tokias svarbias ir atsakomingas pareigas užimti.

— Radio valandėlė Margutis liepos 20 d. Riverview parke Čikagoje rengia vasaros šventę. Programoje dalyvaus Clevelando vaikų teatras, kuris suvaidins veikalą „Burtininko pinklės". Vaikai įpareigoti parašyti rašinėlius apie Dariaus-Girėno žygį į Lietuvą. Už rašinėlius bus skiriamos premijos, kurios bus įteiktos jiems toje Margučio vasaros šventėje. Reikia laukti, kad lietuvių ten atsilankys gal daugiau, nei dešimt tūkstančių.

— Pranešama, kad Korėjos fronto baruose Jungtinių Tautų armijoje dalyvauja 80 proc. amerikiečiai pėstininkai ir viršš 90 proc. aviacijos. Kiek žinome, ten anglai teturi pasiuntę tik 454 kareivius ir nori vadovybėje lygaus balso, su amerikiečiais. Amerikos Kongresas pripažino Korėjos fronto dalyviams lygias teises, kokias turi Antrojo pasaulinio karo veteranai.

NUOŠIRDŪS KOMPLIMENTAI

Labai esu dėkingas „Brit Liet." Redakcijai, kad mano infomacijomis mielai pasinaudoja. Ryšius palaikyti su „BL" ir jo Gerb. Skaitytojais mane paskatino, su jais tris metus Anglijoje kartu išgyventas laikmetis, taipgi ir jų šie nuoširdūs atsiliepimai-paskatinimai:

„Nuoširdžiai dėkoju už Jūsų korespondencijas „Britanijos Lietuviui". Malonu, kad Jūs mūsų nepamirštate".

M.B., London, W.11

Malonu, kad laikas nuo laiko parašote „B. Lietuviui". Parašykite ir daugiau. Mums įdomu, kaip JAV su darbais, kokios nuotaikos, kultūrinė veikla ir k."

J.K., Bradford, Yorks

„Mums labai malonu, kad Tamsta surandi laiko parašyti žinučių „Br. Lietuviui". Iš ten mes, kurie mažiau skaitome Amerikos lietuvių spauda, galime susidaryti vaizdą, apie jūsų gyvenimą ir veiklą".

J.V., London, S.W.11

„Britanijos Lietuvyje" dažnai randu straipsnių paties parašytų iš Amerikos lietuvių gyvenimo, kuriuos įdomiai perskaitau".

V. Z., London, E.1

„Labai malonu yra skaityti „B. L." iš Amerikos gyvenimo Tavo straipsnius. Kaž kaip įdomesnis laikraštis yra".

V.M., Meadows, Nottingham

„Skaičiau Jūsų straipsnius „Br. Lietuvyje" — labai gerai".

M.Z., London, W.12

Nuoširdžiai dėkodamas už šiuos malonius komplimentus, turiu prisipažinti, kad nesu joks „žurnalistas" ar „korespondentas". Tačiau, būdamas nuolatinis „BL" skaitytojų šeimos narys, jaučiu pareigą pasidalinti žiniomis ir kt. gyvenimo vaizdeliais su visais „BL" šeimos nariais, esančiais Anglijoje ir kt. pasaulio kraštuose.

Savo infomacija ir toliau mielai talkininkausiu „Brit. Lietuviui", pageidaudamas ir norėdamas, kad kiekvienas D. Britanijoje esantis tautietis įsiiungtų į mūsišką „BL" skaitytojų šeimą.

PASAKOS IŠ NEMUNO ŠALIES

Lietuvių radio valandėlė „Margutis" Čikagoje, vasaros atostogas turintiems mūsų mažiesiems, ketvirtadieniais ir sekmadieniais duoda Mokytojų S-gos parengtas ar aprobuotas pasakas iš gažiosios mūsų Nemuno šalies-Lietuvos. Pasakas klausosi netik mažieji, bet ir suaugusieji. Vaikučiams, nemačiusiems tos šalies, labai įdomu apie ją pasiklausyti, o suaugusiems malonu ten pagyventi nors prisiminimais, „Margutis" mūsų mažiesiems klausytojams, kurie parašo Margučiui, kad tos ar kitos pasakos klausėsi, burtų keliu gauna skirstomas dovanėles.

Šios tautinio ir auklėjimo pobūdžio paskaitos-pasakos transliacijose pradedamos kanklėmis skambant seną liaudies dainą:

Paklausykit jūs lietuviai,
Čionai susirinkę.
Aš jums dailiai pakankliuosiu,
Užsirūkęs pypkę...

Užsklandas baigiamas dainos žodžiais: „Tykiai, tykiai Nemunėlis tenka". Tenka apgailestauti, kad mūsų tautos atžalynas-augantis jaunimas Anglijoje ir kt. kraštuose tokiomis lituanistinio auklėjimo ir tėvynės meilė įkvėpimo priemonėmis negali pasinaudoti.

J. Janulaitis

Sportas — atkelta iš 3 pusl.

Kūjio metimas

Pasaulio rek. — 59 m. 88 cm.
— I. Nemeth (Vengrija).
Olimpinis rek. — 56 m. 49 cm.
— K. Hein (Vokietija).

Ieties metimas:

Pasaulio rek. — 78 m. 70 cm.
— Y. Nikkanen (Suomija).
Olimpinis rek. — 72 m. 71 cm.
— M. Jarvinen (Suomija).

(Bus daugiau)

IVAIRIOS ZINIOS

WIMBLEDONO LAUKO TENISO TURNYRO LAIMĖTOJAI

Vyrų vieneto — F. Sedgman (Australija) finale nugalėjęs J. Drobny (Egipta).

Moterų vieneto — M. Connoly (JAA) finale Nugalėjusi L. Brough (JAV).

Vyrų Dvejeto — F. Sedgman ir K. McGregor (Australija) finale nugalėję V. Seixas ir E. Sturgess (JAV ir P. Afrika).

Moterų dvejeto — D. Hart ir S. Fry (JAV) nugalėjusios M. Connolly ir L. Brough (JAV).

Mišraus dvejeto — F. Sedgman ir L. Brough (Australija ir JAV) nugalėję finale E. Morea ir T. Long (Argentina ir Australija).

Rochdalėje įvykusiame latvių krepšinio turnyre, „Kovas" apgynė paskutiniame turnyre laimėtą taurę, nugalėdamas „Trimdą" (24 : 11) „Venta" (59 : 19) ir „Vidzeme" (39 : 27).

* * *

Maratono bėgime (42 km. 195 m.) J. Peters (D. Britanija) pasiekė naują pasaulio rekordą, nubėgdamas šią distanciją per 2 val. 20 min. 42.2 sek.

* * *

50 km. ėjime Roka (Vengrija) pasiekė naują pasaulio rekordą. Jo laikas — 4 val. 31 min. 21 6 sek.

* * *

Belgijos Olimpinė krepšinio k-da pasirengiamose rungtynėse iki šiol nugalėjo Šveicariją (61 :54), Ispaniją (54 : 50) ir Italiją (43 : 31)

NEPAMIRSK PAREMTI „KOVO" KELIONĘ PRANCŪZIJON!

SKELBIMAI

Latvių Sąjunga D. Britanijoje, 55, Hans Rd., London, S.W.3. Telef. KENsington 0005 (netoli požeminės stoties Knightsbridge už „Harrods").

Mes padedame jums:

1. Emigracijoje ir kelionėse-vizos, bilietai (Namų ruošos ir ūkio darbininkams padedame gauti darbo ir vizas į Kanadą.)

2. Darbas (namų ruošos ir įstaigu) surandamas per darbo agentūras be specialaus atlyginimo.

3. Teisinė pagalba, įskaitant bylas teismuose, skyrybas ir pan. Patvirtinti vertimai dokumentų ir laiškų.

4. L. Vane (Teksiles siuntinėlių tarnyba). Parduodamos geros angliškos medžiagos. Paketukai į užsienį be purchase tax.

Tame pat name galima gauti nakvynę už 7/- nakčiai.

Dėmesio lietuviai. Yra išnuomojamas kambarys su pilnu išlaikymu lietuvių šeimoje. Teirautis vietoje. P. Žinka, 9, Harcombe Rd., London, N. 16.

Dėmesio! Linksmai atostogas praleisti atvažiuokite į Blackpooli, pas senus ir naujus pažįstamus. Visi nuoširdžiai laukiami. Kreiptis: Mrs. D. Morgan, 62, Holmfield Road, Blackpool, N.S.

GERB BRITANIJOS LIETUVIO PRENUMERATORIAI MALONIAI PRAŠOMI PRATĘSTI PRENUMERATĄ ANTRAM ŠIŲ METŲ PUSMEČIUI

KELIONIU BIURAS

HICKIE, BORMAN, GRANT & Co.,
24, Charles II St., London, S.W.1

parūpina bilietus kelionei į visus pasaulio kraštus laivais, lėktuvais, traukiniais ir sutvarko kelionės formalumus.

Patarnavimas skubus, patikimas, be jokio specialaus atlyginimo.

Raśyti angliškai (rašant lietuviškai laiškus adresuoti į DBLS Centrą).

Printed by Lithuanian House, Ltd. 43, Holland Park, London, W. 11. Tel.: PARk 9699

HELSINKIO OLIMPIJADA

Vykstančioje Helsinkio Sporto Olimpijadoje dalyvauja 8.000 sportininkų iš 70 valstybių. Olimpijados Komiteto pirmininku išrinkatas amerikietis Brundage. Per rnkimus jis gavo 30 balsų. Jo konkurentas — D. Britanijos atstovas, lordas Burghley, gavo 17 balsų. Nors štie rinkimai buvo slapti, tačiau žinoma, kad Sovietų sporto atstovai balsavę už D. Britanijos kandidatą. S. Rusijos spauda, kaip įprasta, nepaprastai puolė Amerikos kandidatą — Brundagę.

Komunistų atstovas M. Kalininas padaré Olimpijados komitetui priekaištus, kad komunistų sportinkams (jie turi ivsiškai nuo sportininkų pasaulio atskirta stovyklą), duodamos žymiai blogesnės sąlygos. Po šito ginčo Kalininas ūmai buvo atšaukas į Maskvą.

Trečiadienį Olimpijados Komitetas svarstė komunistinės Vokietijos ir komunistinės Kinijos sportininkų priėmimo klausimus. Čiang Kai Šeko Kinijos sporto atstovai ir Vakarų Vokietijos atstovai dalyvauja Komiteto posėdyje.

Komunistinė Kinija pranešė, kad jos sportininkai negalėsią Olimpijadoje dalyvauti, jei iš ten nebus pašalinti Čang Kai Šeko Kinijos sportininkai.

Įdomios fudbolo rungtynės įvyko tarp rusų ir bulgarų komandų. prie pat Rusijos sienos. Po 90 minučių atkaklios kovos pasekmė buvo 1:1. Rusų komandos kapitonas daźnai darės bulgarams pastabas už jų kietą žaidimą.

Prieš pat rungtynių pabaigą bulgarų vartininkui sviedinys iškrito iš rankų ir tuo būdu rungtynės baigėsi 2:1 rusų komandos naudai.

KUZNIECOVAS TURI IŠVYKTI IŠ LONDONO

D. Britanijos vyriausybė pareikalavo atšaukti iš Londono antrąjį Sovietų ambasadas sekretorių, P. Kuzniecovą. Savo notoje. įteiktoje sovietų charge d'affaires, britų vyriausybė davė Kuzniecovui vienos savaitės laką, palikti šį kraštą. Atrodo, kad Maskva šitokio britų vyriausybės žygio tikėjosi, po to, kai Kuzniecovas buvo pagautas renkąs žinias iš jauno radiotelegrafisto Marshallio, nes šios savaitės pradžioje jau atplaukė iš Maskvos Kuzniecovo pareigoms kitas Kremliaus siųstas pareigūnas.

„Sunday Dispach" rašo, kad tą vakarą, kai Kuzniecovas buvo policijos sulaikytas su jo auka Marshalliu ir Wandswortho policijos komisarjate buvo padaryta asmeninė krata, policijos įtarimas, kad Kuzniecovas užimąs aukštas NKVD pareigas, pasitvirtinęs.

STALINO SNIPAS

Kas būtų atsitikę su Sovietų Rusija 1941 metais, kada vokiečiai grasino Maskvai, jei Stalinas nebūtų iškvietęs iš Sibiro savo legijonus, kurie paskutiniu momentu atvyko sustiprinti frontą?

Be jokios abejonės karo likimas būtų pasikeitęs... Bet Stalinas tada nei kiek nesuabejoj atidarydamas savo sieną Tolimuose Rytuose, nes buvo tikras, kad japonai jo nepuls. Iš kur pas jį buvo toks tikrumas? Dėl to, kad iš Japonijos jam siunte tikras žinias: Richard Sorge.

Taip, Richard Sorge, vokietis, bet savo kūnu ir siela atsidavęs komunizmui, pasislėpęs po nacio uniforma ir būdamas Ja ponijoje vokiečių ambasados spaudos attache, jis dirbo Stalinui.

Bet jo veikla greit buvo atidengtą ir 1944 metais drauge su kitu sovietų šnipu japonu Ozaki buvo pakartas.

Jis prasėdėjo kalėjime trejus metus ir jei jam būtų pasisekę dar kelis mėnesius išvengti pakorimo, Stalinas būtų jį išgelbėjęs.

Sorge ir Ozaki sovietams dirbo Japonijoje ir Š. Kinijoje jau nuo 1929 metų.

Abu būdami žurnalistais turėjo plačius ryšius politiškuose sluogsniuose. Karba Sorge turėjo progos susitikti su vokiečių kariśku attache Japonijoje pulkininku Ott ir jo jauna žmona. Jis mokėjo jai patikti ir greitai, jos globojamas, pasidaré intimus pulkininko draugas. Kada šis pulkininkas buvo pakeltas į generolus ir iš kariško attache pasidaré Hitlerio ambasadoriumi, Sorge buvo paskirtas spaudos attache prie ambasados. Tokiu būdu sovietų agentas pasidaré Hitlerio valdininku ir jam liko atviras kelias prie visų slaptų dokumentų. Būdamas intimiu ambasadoriaus draugu jis pusryčiavo su juo kiekvieną rytą ir girdédavo visus slaptus pasitarimus. Gestapo atstovas Japonijoje Meisinger, prieš jį neturėjo jokių paslapčių.

Kada Vokietija pasiruošė karui prieš rusus, Sorge buvo apie tai painformuotas ir tuojau pasiskubino pasiųsti Maskvai, dar gegužės 20 d., tai yra trisdešimt dviem dienom prieš nacių agresiją, įspėjimą, kad Reichswerh sutrauks į sovietų pasienį 170 — 190 divizijų ir puolimo diena esanti paskirta birželio 20 dieną (tikrumoje puolimas prasidėjo birželio 22 d.).

Aišku Vokietijos ambasadorius gen. Ott stengėsi įkalbėti japonus įsikišti į karą ir atidengti ugnį iš rytų.

Sorge tuojau pasistengė painformuoti Staliną, kokia dėl to yra japonų reakcija į vokiečių spaudimą... 1941 metų rugpiūčio pradžioje japonai turėjo sumobilizavę apie milijoną kareivių, kurių didžiuma buvo pasiųsta į Mandžiūroją. Į rugpiūčio pabaigą, vokiečių ambasadorius jau nebesitikėjo iš japonų vyriausybės palankaus sprendimo. Sorge pasiskubino perduoti šią žinią į Maskvą, kur ji buvo su džiaugsmu sutikta, nes vokiečių pasisekimai fronte rusus pradėjo gasdinti.

Visą vasaros pabaigą ir rudenį Sorge informavo Staliną apie derybas, kurios vyko tarp Tokijo ir Washingtono. Jis buvo labai gerai apie tai painformuotas, nes jo bendras Ozaki, turėjo kontaką su princo Konoye artimais žmonėmis ir dar geriau pats Ozaki kokius metus buvo vyriausybės „privaćiu patarėju".

Apie spalio mėnesį Sorge pranešė Stalinui apie trečią japonų mobilizaciją ir įspėjo, kad pasitarimai su Washingtonu nieko gero neduosią, japonų laivynas pradės operacijas pietuose, pagaliau, jis užtvirtino, kad japonai nepuls Sibiro.

Tada, galvodamas, kad jo misija baigta, arba nujausdamas savo galą, jis prašė Maskvos leidimo pasitraukti. Bet jo bendras radiotelegrafistas kuris perduodavo telegrams, Klausen atkalbėjo.

Ir greit po to japonų policija jį sučiupo.

Ar ši šnipų gauja buvo atidengta per neatsargumą? Nieko panašaus. Sorge, nors mėgdavo išgerti, niekad neprarasdavo savo protą. Povyzdžiui, jis labai gerai kalbėjo rusiškai, bet niekas to nežinojo. Jis taip pat laisvai kalbėjo angliškai, prancūziškai, japoniškai ir kiniškai.

Visai netyčiomis japonų komunistas Ito Ritso buvo suimtas ir tardomas išdavė vieną japonę, kurią jis itaré įskundžius. Tokiu būdu policija stengėsi išnaudoti tarpusavio „kramtymasi". Ši moteris kurį laiką sekama, o paskui suimta, išdavė Miyagi, svarbiausį Sorge agentą. Iš surastų pas jį dokumentų buvo nustatyta, kad jis yra pirmoji šnipų grandinės grandis.

Galima įsivaizduoti kokioj padėty atsidūrė vokiečių ambasadorius gen. Ott ir Gestapo atstovas pulk Meisinger, kada iš japonų vyriausybės sužinojo, kad Stalinas iš jų rankų gaudavo svarbiausias informacijas.